

A MAGYAR GAZDATISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
KIADVÁNYAI

1943.

12. szám.

A MAGYAR. GAZDATISZTEK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE
ÉVI JELENTÉSE

1942. ÉVI MUNKÁSSÁGÁRÓL

SZERKESZTETTE;
FABER GYÖRGY
EGYESÜLETI IGAZGATÓ

BUDAPEST, 1943.

BETHLEN GÁBOR IRODALMI ÉS NYOMDAI RT NYOMÁSA

BIZTOSÍTÁSAI ELHELYEZÉSÉNÉL GONDOLJON A

Gazdák Biztosító Szövetkezetére.

Alapítása óta keresztény és magyar. Mindent biztosít!

Központi igazgatóság: Budapest, IX., Üllői-út 1. Telefon: 187-870. — Központi székház ugyanitt. Ezenkívül 21 ingatlan Budapesten és az ország különböző városaiban. **Erdélyi Fiók-igazgatóság:** Kolozsvár, Horthy Miklós-út 6. Telefon: 36-85. **Délvidéki Kirendeltség:** Ujvidék, Andrassy-út 2. Telefon: 23-47.

Vezerképviselőiségek: Budapest, Balassagyarmat, Debrecen, Érsekújvár, Győr, Kaposvár, Kassa, Kecskemét, Kolozsvár, Marosvásárhely, Miskolc, Nagyvárad, Pécs, Szatmárnémeti, Szeged, Szekszárd, Székesfehérvár, Szolnok, Szombathely, Ungvár, Zombor. — Fő- és helyi képviselők az ország egész területén minden városban és községben.

A Szövetkezet előnyös feltételekkel köt: tűzkár, jégkár, betöréses-lopás elleni, állat-, szavatossági, harang-, gépjármű-, baleset-, szállítmány- és üvegbiztosításokat; élet- és takarékbiztosítást, temetkezési, gyermek-ösztöndíj és kiházasítási biztosításokat.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete szoros kapcsolatban működik valamennyi agrártársadalmi szövetkezettel. Szerződéses biztosítója a Hangyának, az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek, a Mezőgazdasági Kamaráknak, a Faluszövetségnek, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének, a Baross Szövetségnek, az Országos Központi Hitelszövetkezetnek, a Vitézi Széknek, a Vöröskereszt Egyletnek, a Vasutasok Családgondozó Országos Egyesületének, a Póstások Jóléti Csoportjának, a Katolikus Népszövetségnek, a Református Egyetemes Konventnek, az Erdélyrészi Hangyának, a „Szövetség” Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központjának Kolozsvárott és számos egyéb intézménynek. A Magyar Őskeresztény Malmok Szövetségével is a legharmonikusabb együttműködésben dolgozik.

Legyünk hívei és istápolói a szövetkezeti biztosításnak!

A MAGYAR GAZDATISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
KIADVÁNYAI

1943.

12. szám.

OEE Könyvtár
Áll.Éll. 2021

A MAGYAR GAZDATISZTEK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE
ÉVI JELENTÉSE

1942. ÉVI MUNKÁSSÁGÁRÓL

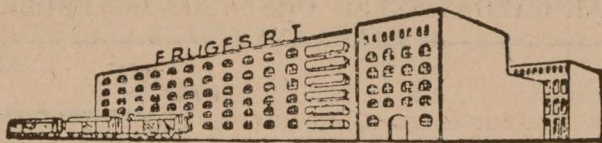
SZERKESZTETTE :
FABER GYÖRGY
EGYESÜLETI IGAZGATÓ

Országos Erdészeti Egyesület Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár	
Leitári szám:	1466/2021.
Csoport szám:	V
Raktári hely:	S. III. VI.

BUDAPEST, 1943.

BETHLEN GÁBOR IRODALMI ÉS NYOMDAI RT NYOMÁSA

„FRUGES“

TERMÉNYKERESKEDELMI ÉS IPARI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖZPONTI IRODA:

Budapest,

V, Szabadság-tér 15. Telefon: 125-537, 126-694, Tőzsde: 114-445

VETŐMAGTISZTÍTÓ TELEPE:

Budapest, IX., Soroksári-út 44. Telefon: 144-219

Termeltet a M. Kir. Földművelésügyi Minisztérium 80.900/1941. sz. rendelete értelmében szerződéses alapon lóherét, lucernát, biborherét, fehérherét, baltacimot, bükkönyféléket és expressz-borsót, fűmagvakat, továbbá viktória- és csíbehűrt, stb. igen előnyös feltételek mellett. Nagy tételekben termeltet konyhakerti és virágmagvakat.

Vetőmagnisztító-telepén, mely Közép-Európa egyik legnagyobb és legmodernebbül felszerelt magnisztító telepe, előnyös feltételek mellett vállal bértisztítást, zsisziktelenítést és osztályozást.

Jelentés a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének 1942. évi munkásságáról.

Az 1942. év — az egyesület jubileumi éve volt. 60 éves működéssel a háta mögött, fokozott önbizalommal látta el érdekvépviseleti tevékenységét. A jubileumi év az általános erkölcsi megbecsülés és az anyagi megerősödés jegyében folyt le. Az egyesület díszközgyűlésén méltó módon képviseltette magát a kormány, a gazdatársadalmi testületek, ott voltak az összes gazdavezérek és a legteljesebb elismerés hangján méltatták az egyesület munkásságának jelentőségét. A gazdatiszti kar igazi megbecsülése és érdekvépviseletének elismerése volt a jubileumi megnyilatkozás, ami mindennél értékesebb ajándékot jelentett az egyesület vezetősége számára. Egyesületünk vezető férfiai példát adó önzetlenséggel töltik be tisztüket és az egyesület puritán szellemének megfelelően egyetlen lépést sem tett abban az irányban, hogy a 60 éves forduló alkalmával az élen állók kormányzati elismerésben részesüljenek, címeket, kitüntetésekét nyerjenek. Pedig Hazánkban ez a bevezetett szokás, jelentéktelen helyi egyesületek elnökségi tagjai és tisztviselői már 25, sőt újabban 10 évi fordulókor is különböző tanácsosi és főtanácsosi címeket, érdemkereszteket kapnak, ami után munkásságuk gyakorta az ügyek kárára a loyaltás irányában halad. Miután egyesületünk vezetőit a kormánybizalomnak illetően jelei nem feszélyezik, továbbra is töretlenül azon az úton menetelnek, amelyen eddigelé a gazdatiszti kar bizalmából végezték feladatukat.

*

Az évi jelentés készítése az esetek túlnyomó többségében hálátlan munka. Az évi jelentéseket ugyanis a tagok általában szürke, unalmas olvasmánynak tartják és ezért legtöbbször éppen hogy csak átlapozzák. Ezért nem érdemes kötetnyi beszámolót adni. Tudjuk, hogy ez alól a szokás alól a mi i. t. Tagjaink sem mentesek, szeretnénk azonban hinni, — ama figyelemnél fogva, amelyre a Gazdatisztek Lapját méltatják, — hogy végigszaladnak működésünk állomásait és eredményeit bemutató adatainkon és különösen örvendénék, ha új tagjaink megvizsgálják munkavégezményeinket.

A Gazdatisztek Lapjában a korlátozó rendelkezések miatt hivatalos anyagot nem nyújtottunk annyit, mint azelőtt, ezért kérjük i. t. Tagjainkat, hogy a nyugdíjbiztosítási beszámolóra fordítsanak megérdemelt figyelmet, mivel ebben a rovatban igen

sok érdekes számadatot találnak a gazdatiszti életviszonyokat illetőleg.

*

A gazdatiszt hiány az elmúlt évben fokozódott. A gazdasági felügyelőségekhez nem kevesebb, mint 450 kinevezés történt egyszerre. Gazdasági tanári és agrár kereskedelmi állásba is sok gazdatiszt távozott. Érthető, hogy ezeket a veszteségeket a magángazdaság megérezte és ezek a gazdatiszti elhelyezkedést illetően kihatással voltak. A gazdatiszti állásnélküliség nemcsak megszűnt, hanem bátran elmondhatjuk, hogy a gazdatiszt keresett ember lett és ennek folytán a gazdatiszti fizetések, különösen a segédtszti fizetések szép emelkedést mutatnak.

A földművelésügyi minisztérium egyesületünket megtisztelte bizalmával és a kinevezett gazdasági felügyelők és tanárok tekintélyes része az egyesület ajánlása folytán jutott új állásába. Elősegítette az állami kinevezést, illetőleg a felügyelőségénél és a tanári pályán való állásvállalást az a körülmény, hogy nagyon bölcsen eltekintett a minisztérium a 40 éves korhatártól, magasabb fizetési osztályba is kinevezte a gyakorlattal rendelkező gazdatiszteket, figyelembe véve eltöltött szolgálati idejüket. Nagy örömmel emlékezünk meg arról, hogy a gazdatisztekéből lett felügyelők és tanárok kitűnően beváltak.

A mult esztendő egyéb vonatkozásokban is az okleveles gazdák és okleveles kertészek előretörése jellemzi. A vezető állásokban is szaporodott a szakemberek száma.

A nagy gazdatiszt hiányra jellemző, hogy több földbirtokos ösztöndíjat létesített gazdasági akadémiákon a segédtszti-utánpótlás biztosítására.

*

Egyesületünk történetében fontos mozzanat volt a mult évben a gazdasági tanároknak kereteink között való szervezkedése, a „*Gazdasági Tanárok Szakosztályá*”-nak megalakulása. Ezzel a mezőgazdasági értelmiségnek egyik legelőkelőbb rétegével gazdagodott egyesületünk, ami minden vonatkozásban éreztetni fogja kedvező hatását. Az egyesület iránti bizalom és megbecsülés jele az is, hogy a földművelésügyi miniszter örömmel adta beleegyezését a gazdasági tanárok egyesületünk kebelében való szervezkedéséhez.

Igy a szakoktatást intéző tényezőkkel az összeköttetés még bensőségesebb lett, aminek egyik bizonyossága, hogy 12 esetben küldött ki a földművelésügyi miniszter a mult évben gazdatisztet vizsgabiztosul. Ezek a megbízatások is egyesületünk előterjesztésének meghallgatásával történtek.

*

Jelentős eseménye a mult évnek a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének 25.000.— pengős alapítványa. Az alapítvány utáni

kamatot csak 1943-ban adják ki, így annak felhasználásáról még nem számolhatunk be. Az egyesület munkájának jóleső megbeszülése a szövetkezet szép alapítványa.

*

Előljáróban emlékezünk meg a földművelésügyi miniszter 30.000.— pengős adományáról is a gazdatiszti internátusi és nyugdíjalapra. Ennek a példátadó adakozásnak nagy erkölcsi hatása volt. Ez azonban még csak az első részlete a minisztérium adományának, mert kilátásba helyeztetett a további hozzájárulás is.

*

A jubileumi közgyűlésen kívül még egy ünnepi jellegű ülése volt az egyesületnek, a Tessedik Sámuel emlékülés, amelyen *Fabricius* Endre tb. elnök mondott emelkedett szellemű emlékbeszédet.

*

1942-ben karunknak sok jeles tagja halálozott el. Külön megemlékezünk e helyütt is nagynevű tiszteletbeli tagunknak *Minarik* János jószágigazgatónak, az egyesület érdemdús Maecénásának elhúnytáról. Az ő távozásával pótolhatatlan veszteség érte az egyesületet.

Felügyeleti hatóság.

A Földművelésügyi Minisztériumban a gazdatiszti ügyek részben dr. *Bárános* Károly, részben dr. *Bárczay* János államtitkár főfelügyelete alá tartoznak. Az érdekképviseleti főosztály főnöke: dr. *Fabinyi* Tibor min. tanácsos. Az érdekképviseleti ügyosztály vezetését dr. *Mészár* Oszkár o. tanácsostól dr. *Imrédy* Dezső min. oszt. tanácsos vette át, akinek megbízatását örömmel üdvözlöttük, mert személyében okl. gazdát tisztelhetünk.

Az egyesület elnöksége és tisztitkara.

Tiszteletbeli elnök:

Kisjeszeni Jeszenszky Pál aranydiplomás gazda, m. kir. udvari tanácsos, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének ny. alelnök vezérigazgatója, az OMGE tb. ügyv. titkára és igazgatóválasztmányi tagja, a Faluszövetség ig. vál. tagja, az Országos Mezőgazdasági Kiállítás rendező és bírálóbizottságának 15 éven át volt elnöke, a Magyar Kereskedelmi Statisztikai Értékmegállapító III-ik szakosztályának 18 éven át volt elnöke, stb.

Tótlipcei Fabricius Endre okl. gazda, m. kir. gazd. főtanácsos, az OMGE h. igazgatója, az Orsz. Méhészeti Egyesület tiszteletbeli tagja, tagja az állandó Felülbíráló Tanácsnak, az Alföldi Erdőtelepítési Szaktanácsnak, az Állandó Dohánytermelési Szaktanácsnak, az Állami Növény-nemesítő Törzskönyvelő Bizottságnak, az „Association Internationale des Selectioneurs de Plantes de Grande Culture“-nek, a Biztosítási Szaktanácsnak, a Csepeli Vámmentes Kikötő Bizottságnak, az Ipari-növénytermesztést

Irányító Bizottságnak, a Dohánytermelők Orsz. Egyesülete választmányának, a Központi Talajjavító Bizottságnak, a Komlótermelő és Értékesítő Szövetkezet igazgatóságának, a Legelő- és Rézgazdaság fejlesztésében eljáró Bizottságnak, a Lentermelő és Értékesítő Szövetkezet igazgatóságának, a Magyar Agrárújságírók és Írók Országos Egyesülete alelnöke, a Mezőgazdasági Kísérletügyi Tanácsnak, a Mezőgazdasági Múzeubarátok Köre elnöki tanácsának, a Méztermelő és Értékesítő Hagya Szöv. igazgatóságának, a Növényegészségügyi Tanácsnak, az Országos Mezőgazdasági Kamarának, az Országos Erdőgazdasági Szaktanácsnak, az Orsz. Mezőgazdasági Bizt. Intézet igazgatóságának, az Orsz. Gazdasági Szakoktatási Tanács Rádióügyi Bizottságának, a Természettudományi Társaság Intézőbizottságának, a Tiszántúli Ciroktermelők Egyesülete választmányának, a Magyar Cukorrépatermelők Országos Szövetségének főelőadója, a nemesített növényfajták állami elismerésére alakított bizottság tagja, stb.

Elnök:

Báró Vay Miklós okl. gazda, földbirtokos, országgyűlési képviselő, az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet igazgatósági tagja, az Országos Mezőgazdasági Kamara rendes tagja, a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara tagja, a Geosz végrehajtó bizottsági tagja, a Dohánytermelők Országos Egyesületének igazgatóválasztmányi tagja, stb.

Alelnökök:

Bayer János okl. gazda, m. kir. gazd. főtanácsos, püspöki urad. jószágkormányzó, a Váci Egyházmegyei Takarékpénztár Rt. ig. elnöke, az egyházmegyei gazd. tanács tagja, az egyházmegyei tanárok, tanítók fegyelmi bizottságának tagja, Vác megyei város pénzügyi bizottságának, a váci mezőgazdasági bizottság elnöke, a váci róm. kath. egyházi tanács tagja, a Váci Alsóvárosi Gazdakör és a Váci Fajbaromfitenyésztők Egyesülete tb. elnöke, a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara alelnöke, Fejér-, Tolna- és Veszprémmegyei Gazdatiszti Kör tb. tagja, az OMBI igazgatósági tagja, a Gazdatiszti Biztosítási Bizottság tagja, az Alsódunántúli Gazdatiszti Kör dísztagja, a Mezőgazdasági Szociálpolitikai tanácsnak tagja, a váci Americana elnöke, a Geosz végrehajtó bizottsági tagja, a lövészegyesület tb. lövész mestere, a Kápolnásnyéki Gazdakör tb. elnöke, a Váci iskolaszék tagja, a váci hadirokkantak egyesületének választott díszelnöke, a váci adófelszólamlási bizottság tagja.

Legány Ödön okl. gazda, m. kir. gazd. főtanácsos, ny. gazd. akadémiai tanár, növénynemesítési igazgató, a Tiszajobbparti Gazdatiszti Kör elnöke, a Magyar Növénynemesítők Országos Szövetségének ügyvezető igazgatója, a védett birtokok felügyeletével megbízott bizottságnak r. tagja, az Országos Magyar Gaz-

dasági Egyesület igazgatóválasztmányi tagja, a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara r. tagja, a „Darányi Ignác“ Tudományos Társaság r. tagja, a Magyar Kísérletügyi Tanács r. tagja, a Molnárók Szövetségének tb. tagja, Hatvani Ev. Egyház felügyelője, a Magyar Rabbethege és Giesecke Magtenyésztési Rt. ig. vál. tagja, az OMBI igazgatóságának és Gazdatiszti Biztosítási Bizottságának tagja, a nemesített növényfajták állami elismerésére alakított bizottság tagja.

Vitéz dr. *Baskay Gyula* okl. gazda, urad. jószágfelügyelő, felsőházi tag, m. kir. gazdasági főtanácsos, Csongrád vármegye törvényhatósági bizottságának, kisgyűlésének és gazdasági albizottságának tagja, az OMGE igazgatóválasztmányának és elnöki tanácsának tagja és egyik szakosztályának elnöke, az Országos Mezőgazdasági Kamara tagja és Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara állattenyésztési szakosztályának elnöke, az Országos Mezőgazdasági Szociálpolitikai Tanácsnak, Futura Rt. és Vetőmagkiviteli Rt. gazdabizottságának tagja, stb.

Kiss Dénes okl. gazda, urad. tisztartó, a „Pro Ecclesia et Pontifice“ érdemkereszt tulajdonosa, a Keletmagyarországi Gazdatiszti Kör elnöke, a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara alelnöke, az Országos Mezőgazdasági Kamara tagja, a Szabolcsvármegyei Gazdasági Egyesület és a Felsőszabolcsi Ármentesítő Társulat igazgatóválasztmányi tagja, a Pátrohai Hitelszövetkezet, Mezőgazdasági Bizottság és Járadékbizottság elnöke.

Manninger G. Adolf okl. gazda, m. kir. gazd. főtanácsos, jószágigazgató, az OMGE alelnöke, az Ipari Növénytermelési Bizottság alelnöke, az Országos és az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara rendes tagja, Növénytermelési Szakosztályának elnöke, az OMGE Növénytermelési Szakosztályának alelnöke, az OMGE kiállítási rendezőbizottságának tagja, a Szántógéptulajdonosok Országos Szövetségének alelnöke, a Baranyavármegyei és Tolnavármegyei Gazdasági Egyesület, az Alsódunántúli Zöldmező Szövetség, a Baranyavármegyei Gyümölcstermelők Egyesületének igazgatóválasztmányi tagja, a Magyar Magtermelő Gazdák Országos Egyesületének elnöke, a Magyar Kereskedelmi és Statisztikai Értékmegállapító Bizottság tagja, stb.

Mille Géza okl. gazda, a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara ny. igazgatója, a Felsődunántúli Gazdatiszti Kör ügyvezető elnöke, Győr sz. kir. város törvényhatósági bizottságának tagja, a győri dr. Kovách Pál közművelődési társaság ügyv. elnöke, az Erdélyi Férfiak Egyesülete Győri és Győrvidéki Tágeseületének ügyv. elnöke, az OMGE üzemtani és számtartási szakosztályának, valamint az OMGE üzemstatisztikai szerkesztőbizottságának tagja, a „Falu“ Magyar Gazdászövetség igazgatósági tagja, a Magyar Agrárújságírók és Írók Országos Egyesülete ig. vál. tagja, a Vidéki Hírlapírók és Kiadók Országos Egyesülete ig. tagja, a „Hangya“ Méztermelő és Értékesítő Szövetkezet (Bp.)

tagja, a „Hangya“ Szövetkezeti Központi Értékesítési Tanács tagja, a Győri- és Győrvidéki Méhész Egylet tb. ö. elnöke, az OMGE igazgatósági tagja, a Győri Méhészeti Lapok felelős kiadója, a Turul Szövetség Győri „Hargita“ bajtársi egyesületének és a T. Sz. felsődunántúli kerületének tb. patronus magistere, a Győri- és Győrvidéki Kertészeti Egyesület tb. elnöke, a Felsődunántúli Méhészszövetség főtitkára, a Szigetközi Gazdák Termelő és Értékesítő Szövetkezete igazgatósági tagja, a Szentgáli és Vidéke Gazdák Értékesítő Szövetkezetének társelnöke, a Győri GY. A. C. ig. vál. tagja, 1941 nyarán miniszteri biztos az EMGE-nél Kolozsvárott, stb.

Ügyvezető igazgató:

Faber György okl. gazda, az Orsz. Mezőgazdasági Biztosító Intézet igazgatósági tagja, a Gazdatiszti Biztosítási Bizottság tagja, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtóbizottsági, az Országos Gazdasági Szakoktatási Tanács, a Szakoktatási Tanács Tanulmányi Bizottságának, a Mezőgazdasági Szociálpolitikai Tanács rendes és végrehajtóbizottsági, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatóválasztmányi, az Agrárírók és Ujságírók Egyesületének igazgatóválasztmányi, a Felsődunántúli és az Országos Mezőgazdasági Kamara rendes tagja. Az Alsődunántúli és Tiszajobboldali Gazdatiszti Kör tb. tagja, a budapesti Ítéltáblán védettségi ügyekben ítéltáblai ülnök, az Országos Magyar Sajtókamara tagja, jégkárbecslő ügyekben szakbizottsági elnök, a Mezőgazdasági Szakemberek Nemzetközi Szövetsége végrehajtóbizottságának tagja, nemzeti összekötő a Nemzetpolitikai Szolgálat c. szervezetben.

Ügyész: dr. *Filó János* okl. gazda, ügyvéd, m. kir. gazd. tanácsos, v. fhngy. hadbíró, a budapesti ügyvédi kamara, a m. kir. orsz. magyar sajtókamara tagja, stb.

Tisztviselő: *Telek István* okl. gazda, ny. főintéző.

Ellenőr: dr. *Schwáb Mária* középisk. tanárnő.

Pénztárnok: *Demmer Vilma*.

Gyors- és gépiprónő: *Oscsodál Nóra*.

Kiadóhivatali munkatárs: *Dulovics Aladár*.

Altiszt: *Proszinger Albert*.

Ideiglenes kisegítők: *Hollósy Angéla, Rusznyák Ilonka*.

A számvizsgáló bizottság tagjai:

(1940—1943.)

Elnök: *Léránd Lajos* okl. gazda, ny. főintéző, Budapest.

Tagok: *Sárosy Lajos* okl. gazda, m. kir. pénzügyi gazd. szakértő, v. uradalmi igazgató, Budapest.

Koródy Gyula okl. gazda, Budapest.

Héder Sándor okl. gazda, intéző, Lászlópuszta up. Martonvásár.

Dr. Scherer Péter Pál urad. főkönyvelő, szakíró, Budapest.

Az egyesület által rendezett ülések.

Elnökségi értekezlet	—	—	—	—	—	—	4
Igazgatóválasztmányi ülés	—	—	—	—	—	—	4
Számvizsgáló bizottság ülése	—	—	—	—	—	—	4
Jubileumi díszközgyűlés	—	—	—	—	—	—	1
Évi rendes közgyűlés	—	—	—	—	—	—	1
Gazdasági tanárok szakosztályának ülése	—	—	—	—	—	—	1
Okleveles kertészek szakosztályának ülése	—	—	—	—	—	—	1
Gazdasági Szakértők és Kárbecslők szakosztályának ülése.	—	—	—	—	—	—	1
Érettségizett és képesített gazdák szakosztályának ülése	—	—	—	—	—	—	1
Egyesületi külön bizottságok ülése	—	—	—	—	—	—	4
Gazdatiszti Kör alakításának előkészítő ülése Egerben	—	—	—	—	—	—	1
							<hr/>
							Összesen: 23

Előadások, felszólalások.

Felsődnántúli Gazdatiszti Körben	—	—	—	—	—	—	1
Délmagyarországi Gazdatiszti Körben	—	—	—	—	—	—	1
Keletmagyarországi Gazdatiszti Körben	—	—	—	—	—	—	1
Fejér-, Tolna- és Veszprémmegyei Gazdatiszti Körben	—	—	—	—	—	—	1
Országos Mezőgazdasági Kamara közgyűlésén	—	—	—	—	—	—	1
Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara közgy.	—	—	—	—	—	—	1
Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara közgy.	—	—	—	—	—	—	1
OMGE igazgatóválasztmányi ülésén	—	—	—	—	—	—	3
OMGE rendkívüli közgyűlésén	—	—	—	—	—	—	1
OMGE szakosztályi ülésén	—	—	—	—	—	—	2
OMBI igazgatóválasztmányi ülésén	—	—	—	—	—	—	3
Gazdatiszti Biztosítási Bizottság ülésén	—	—	—	—	—	—	5
Szociálpolitikai Tanács ülésén	—	—	—	—	—	—	1
Szoktatási Tanács Tanulmányi Bizottságának ülésén	—	—	—	—	—	—	5
Országos Erdészeti Egyesület közgyűlésén	—	—	—	—	—	—	1
Tessedik Sámuel szoborleplezési ünnepélyén Szarvason	—	—	—	—	—	—	1
Gazdasági Akadémiai hallgatók szakülésén Kolozsvárott	—	—	—	—	—	—	1
Gazdasági Akadémiai hallgatók szakülésén Magyaróvárott	—	—	—	—	—	—	1
							<hr/>
							Összesen: 31

* Egyesületi értekezlet a közgyűlés előkészítése-, a gazdatiszti törvény revíziója tárgyában, internátusi és nyugdíjalap gyűjtési bizottság ülése.

Társas összejövetelek.

Évi rendes összejövétel Budapesten	—	—	1
Tagsági összejövétel Budapesten	—	—	1
Gazdasági kárbecslők összejövetele	—	—	1
Okleveles kertészek összejövetele	—	—	1
	Összesen:		4

Ezenkívül az agrár asztaltársaság hetenkint és az érettségizett gazdák havonként tartott összejövetelei.

Küldöttségek, kihallgatások.

Báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszternél	—	—	1
Dr. Bárányos Károly földművelésügyi államtitkárnál	—	—	4
Dr. Vass Elek földművelésügyi államtitkárnál	—	—	1
Dr. Bárczay János földművelésügyi államtitkárnál	—	—	1
Baranyay Lipót a Nemzeti Bank elnökénél	—	—	1
Dr. Schandl Károly OKH. alelnök vezérigazgatójánál	—	—	1
Dr. Fabinyi Tihamér ny. pénzügyminiszter, a Hitelbank vezérigazgatójánál	—	—	1
Gebhardt Domonkos a BIOSZ elnökénél	—	—	1
Gróf Teleki Andor, a Külkereskedelmi Hivatal elnökénél	—	—	1
dr. gróf Somssich Gyula, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete elnökénél	—	—	1
Darányi Béla, a Futura vezérigazgatójánál	—	—	1
	Összesen:		14

Tanácskozások, eljárások.

Minisztériumokban, hatóságoknál, Országos Földhitelintézetben, közgazdasági egyetemen, gazdatársadalmi intézményeknél (l. részletesen a „Kroniká“-ban) *összesen 65 esetben*

Képviseltek.

Gazdatársadalmi testületek, gazdatiszti körök, mezőgazdasági kamarák, OMBI mérlegvizsgáló, házvételi ülésein, OMBI szaktanfolyamának megnyitásán, aranykalászos gazdák nagygyűlésén, a Balatoni Szövetség Üdülőház Szövetkezet ülésein, stb. *összesen 44 esetben*.

Felterjesztések.

A m. kir. földművelésügyi miniszterhez.

A II. Gazdatiszti Továbbképző Tanfolyam védnöksége és megvitatása tárgyában.

A II. Gazdatiszti Továbbképző Tanfolyamra kiküldendő állami gazdatisztek ügyében.

A II. Gazdatiszti Továbbképző Tanfolyamra kiküldendő gazd. akadémiai gyakornokok és tanársegédek ügyében.

Önálló gazdatiszti kamara tárgyában.

Jubileumi díszközgyűlés ügyében.

Tagok ajánlása ügyében, gazdasági felügyelőknek és gazdasági tanároknak.

A 60 éven felüli gazdatisztek segélyezése tárgyában.

A kertészeti akadémia képviselője ügyében a Szakoktatási Tanács Tanulmányi Bizottságában.

A gazdasági akadémiák 4 évre való emelése és átszervezése tárgyában.

Harctéri gazdasági tanfolyam támogatása iránt.

Gazdatiszti internátus és nyugdíjalap részére való adomány tárgyában.

A 60 éven felüli gazdatisztek segélyezésének a költségvetésbe való bevétele iránt.

Minősítési törvény megváltoztatása iránt.

Középfokú gazdasági tanintézetek látogatása iránt.

Zsidóbirtokok bérbevétele tárgyában.

A m. kir. belügyminiszterhez.

Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetének tagjai részére rendszeres évi segély kiutalása tárgyában.

A m. kir. pénzügyminiszterhez.

Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetének tagjai részére rendszeres évi segély kiutalása tárgyában.

A 60 éven felüli nyugdíj nélküli gazdatisztek rendszeres segélyezése tárgyában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

A II. Gazdatiszti Továbbképző Tanfolyam támogatása tárgyában.

A Horthy Miklós Collegiumban két 3 ágyas alapítványi szoba igénybevétele tárgyában.

Mezőgazdasági középiskolák tanulmány céljából leendő látogatása tárgyában.

Összesen: 21 esetben.

Gazdatisztek Lapja,

A Gazdatisztek Lapja az elmúlt évben tizenkét számban 124 oldal terjedelemben, számonként 4100 példányban, összesen 49.200 példányban jelent meg.

A korlátozó sajtórendelet az elmúlt évben is nehéz feladat elé állította a szerkesztőséget, amely továbbra is szeretne volna minden, a gazdatisztekkel érdeklő eseményről, tájékoztatni olvasóközönségét. A nehézségeken úgy igyekeztünk segíteni, hogy beszámolóinkat, gyűlés-tudósításainkat megrövidítettük, néhány rovatunkat ideiglenesen beszüntettük és inkább terjedelmesebb évi jelentést adtunk ki s ebben közöltünk több olyan egyesületi tudnivalót, amit lapunkban a korlátozás folytán nem tehetünk meg. Ezenkívül az időnkint tetemesen felgyülemlett lapanyag levezetése végett úgy segítettünk a dolgon, hogy egyrészt, a hirdetésekkel a minimálisra csökkentettük, csak néhány régi cégtől vettünk fel hirdetéseket a folytonosság kedvéért, — másrészt időnkint terjedelmesebb lapot adtunk ki. Általában 8 oldalas volt egy-egy szám, de kétszer 8 és egyszer 12 oldalas külön kiadványban tettük közzé felgyülemlett lapanyagunkat. Ez nagymértékben csökkentette a feszültséget és így módunkban volt az egyesületben folyó munkáról, valamint az aktuális kérdésekről és problémákról tagjainkat és olvasóinkat tájékoztatni.

Lapunk munkatársainak száma az elmúlt évben 42 volt.
Megjelent cikk munkatársainktól 72.
Összes megjelent közlemény 472.

Sajtószolgálat.

Nem mult el hónap, hogy az egyesület munkásságáról a napilapok és a szaksajtó ne emlékezett volna meg. Felterjesztéseinkről, eljárásainkról, üléseinkről és az év elején megtartott továbbképző tanfolyamról rendszeresen adtunk le sajtótudósításokat, részben a Magyar Országos Tudósító útján, részben közvetlenül a napilapoknak. Ezek tekintélyes része átvette híryanagunkat, e tekintetben külön ki kell emelnünk a Nemzeti Ujság és a Köztelek támogatását.

Sajtóban megjelent önálló cikkek — — — 12
Sajtóban megjelent összes közlemények — 169

Jogi tanácsadás.

Egész éven át részben dr. *Filó János* okl. gazda, ügyvéd, egyesületi tb. ügyészünk útján, részben közvetlenül, számos esetben adtunk jogi tanácsot tagjainknak. Különösen felmondási és biztosítási ügyekben, nyugdíjkérdésekben, a drágasági pótlék fizetése tárgyában és a hadbavonultak járandóságaira nézve adtunk jogi felvilágosításokat.

Szervezés.

A szervező munkát 1942-ben is folytattuk. 1941-ben 527 új tag lépett be, 1942-ben pedig 519. A tag-szaporodás tehát igen jelentős volt és alig maradt alul a tavalyi létszámnál. Nagy erőgyarapodást és értékemelkedést jelentett a gazdasági tanárok be-
lépése.

A taglétszám emelkedése.

(rendes tagok.)

Évben	Összes tag	Tagszaporodás*)
1933.	480	—
1934.	1416	936
1935.	1615	199
1936.	1909	294
1937.	2474	565
1938.	3020	546
1939.	3142	122
1940.	3213	71
1941.	3644	431
1942.	4054	410

Az egyesület tagjai:

	1941. évben	1942. é v b e n				Taglétszám 1942. év dec. 31-én
		belépett új tagok	meghalt	kilépett	törölve	
Dísztag	3	—	—	—	—	3
Tiszteletbeli tag	52	—	2	—	—	50
Örök alapító tag	25	—	—	—	—	25
Alapító tag	61	—	—	—	—	61
Rendes tag	3644	481	55	4	12	4054
Pártoló tag	83	38	—	—	—	121
Összesen :	3868	519	57	4	12	4314

Pro Patria.

A Szovjet elleni kereszteshadjárat tagjaink közül is sokat a harctérre szólított. Büszke fájdalommal jelentjük, hogy a hősi önfeláldozás mezején, a Don-menti harcokban a Hazáért hősi halált haltak *Ádám* Lóránd okl. műkertész, tart. hadapródőr-mester, — *Ibos* István m. kir. gazd. tanár, tart. hadnagy, — *Bujáki* József okl. gazda, tart. tüzérszászlós, — *Nagy* Endre segéd-liszt, tart. zászlós, — *Szabó* András intéző, tart. hadnagy, — ifj. *Varjassy* István okl. gazda.

Hisszük, hogy magyar véreink áldozata egy szebb, biztosabb magyar élet kezdete!

Legyen áldott hősi emléküik!

* A tagszaporodás nem a belépett új tagok számát mutatja, hanem a tényleges szaporulatot, t. i. az új tagok számából le van vonva a kilépett, elhalálozott és törölt tagok száma.

Az 1942-ben belépett tagok végzettség szerint:

Mezőgazdasági egyetem	—	—	—	—	7
Közgazdasági egyetem	—	—	—	—	3
Műegyetem, mérnöki oklevél	—	—	—	—	1
Külföldi gazdasági főiskola	—	—	—	—	1
Jogi doktor	—	—	—	—	3
Bölcész doktor	—	—	—	—	1
Tanári oklevél	—	—	—	—	16
Gazdasági Akadémia	—	—	—	—	143
Kertészeti Akadémia	—	—	—	—	1
Mezőgazdasági középiskola (kultusz)	—	—	—	—	142
Középfokú mezőgazd. tanintézet (földm. ügy)	—	—	—	—	9
Kereskedelmi Akadémia	—	—	—	—	1
Tanítói oklevél	—	—	—	—	2
Kereskedelmi érettségi	—	—	—	—	4
Középfokú érettségi	—	—	—	—	16
Képesített kertész	—	—	—	—	16
Mezőgazdasági szakiskola	—	—	—	—	86
Erdészeti szakiskola	—	—	—	—	6
Főiskolai hallgató	—	—	—	—	9
Középfokú tanuló	—	—	—	—	35
Egyéb	—	—	—	—	9
					Összesen: 519

Megjegyzések.

Végzettség szempontjából a legtöbb új tagnak gazdasági akadémiai oklevele van. De mindjárt utánuk következnek az érettségizett gazdák, akiknek a száma csak egyel kevesebb, mint az okleveles gazdáké. Sőt, hogyha a kultusz és földművelés alá tartozó középiskolák végzettjeit egyesítjük, akkor a számuk meghaladja az okleveles gazdákét. A mezőgazdasági középiskolai végzettségűek után a mezőgazdasági szakiskolát végzettek következnek. Az 519 új tagból 179-nek (34 %) van főiskolai végzettsége.

A 1942-ben belépett tagok foglalkozás szerint:

Jószágigazgató (jószágfelügyelő)	3
Főintéző	4
Intéző	24
Segédtsízt	41
Számtartó	11
Uradalmi tanácsos, titkár	2
Segédtsízt	41
Gyakornok	19
Ispán	46

Erdőtiszt	7
Kertészeti tisztviselő	3
Bérlő	5
Birtokos	4
Gazdasági Akadémiai tanár	1
Egyetemi tanársegéd	1
M. kir. gazdasági tanár	110
Agrár intézmények tisztviselői	22
M. kir. gazdasági felügyelő	1
Gazdasági főiskolai hallgató	9
Érettségizett gazda	116
Mezőgazdasági középiskolai tanuló (pártoló tag)	27
Középfokú kertészképző szakiskolai tanuló (pártoló tag)	8
Állami tisztviselő	10
Állattenyésztési ellenőrök	12
Állásnélküli	31
Gyártulajdonos	1
<hr/>	
Összesen:	519

Megjegyzések.

Az új tagok közül a legnagyobb létszámot az érettségizett gazdák képviselik. Foglalkozás szerinti megjelölésül ugyan nem alkalmas az „érettségizett gazda“ megjelölés, nem tudunk azonban másképen eljárni, mivel a belépett érettségizett gazdák tekintélyes része, a belépés után került ki az iskolából és még nem helyezkedett el, másik része pedig katona. Mivel állásnélkülieknek nem akartuk megjelölni őket, így a foglalkozásuk szerinti táblázatban is a végzettségük szerint tüntettük fel őket. Utánuk a gazdasági tanárok következnek, azután az ispánok és azután a segédtisztok. Az 519 új tagból 158 gazdatiszt (30%), úgy, hogy így összesítve a gazdatiszti tagok adják a legnagyobb számot.

Ügyforgalom

Beérkezett:

A beérkezett levelekből csupán a legfontosabbakat iktattuk. Iktatva lett: 254 levél, ezenfelül részben ABC- és gyűjtőkben, részben tárgy szerinti gyűjtőkben lerakott levelek és levelezőlapok száma: 8192.

Kiment:

Levél	— — — — — — — —	4.140
Levelezőlap	— — — — — — — —	939
Címnyomozó levelezőlap	— — — — — — — —	658
Nyomtatvány	— — — — — — — —	14.903

Alapítványok.

Néhai Meskó Pál alapítványa: 3000.— P, a Hangyánál létben $5\frac{1}{2}\%$ -al kamatozik. Az örökhatyó rendelkezése szerint minden évben egy állásnélküli gazdatisztnak adandó ki. 1942-ben *Molnár Lajos* volt intéző kapta a 149.— pengőt kitevő kamatot.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete fennállásának 50 éves jubileuma alkalmából 25.000.— pengős alapítványt tett egyesületünk közérdekű céljai támogatására. Az alapítványt üzletrészek formájában a szövetkezet kezeli és minden évben kiszolgáltatja a kamatokat. Olyan százalékkal kamatozik az alapítvány, mint amilyen százaléku osztalékot fizet a szövetkezet. A szövetkezet a 25.000.— pengőt kitevő üzletrészeket át is származtatta egyesületünkhöz és ezen üzletrészek az 1941/1942. üzletévre vonatkozó osztalékkaként 1.000.— pengőt utal át egyesületünk kulturális és hazafias munkásságának támogatására 1943-ban.

Karitatív tevékenység.

A belügyminisztériumi hadikölcsön-segély szétosztása a volt nyugdíjintézeti tagok és özvegyek között:

1 tagnak á	187.50 P.	összesen:	187.50 P.
2 „ „	175.— „	„	350.— „
1 „ „	160.— „	„	160.— „
1 „ „	155.— „	„	155.— „
1 „ „	150.— „	„	150.— „
1 „ „	135.— „	„	135.— „
4 „ „	125.— „	„	500.— „
2 „ „	115.— „	„	230.— „
1 „ „	110.— „	„	110.— „
1 „ „	100.— „	„	100.— „
1 „ „	90.— „	„	90.— „
1 „ „	87.50 „	„	87.50 „
16 „ „	85.— „	„	1.360.— „
2 „ „	80.— „	„	160.— „
3 „ „	75.— „	„	225.— „
3 „ „	70.— „	„	210.— „
1 „ „	60.— „	„	60.— „
12 „ „	50.— „	„	600.— „
Kisebb segélyek és adminisztráció			130.— „
54 tag kapott összesen:			5 000.— P.

A lecsökkentett belügyminisztériumi segély és a nehéz viszonyokra való tekintettel egyesületünk külön is nyújtott segélyeket az arra rászorulóknak részére, összesen 965.— pengőt.

Állásközvetítés.

— Elhelyezések. —

Jószágfelügyelőnek	3.
Tiszttartónak	2.
Főintézőnek	7.
Intézőnek	20.
Intéző helyettesnek	3.
Számtartónak	5.
Kamarai fogalmazónak	2.
Repülőtéri előadónak	1.
Temetési felügyelőnek	3.
Okleveles segédtsiztnak	5.
Könyvelőnek	2.
Kamarai tisztviselőnek	1.
Kerületvezető tisztnak	2.
Ispánnak	10.
Ellenőrnek	2.
Állattenyésztési ellenőrnek	2.
Gazdasági tisztviselőnek	6.
Gyakornoknak	18.
Cséplési ellenőrnek	14.
Ideiglenes jégkárbecslőnek	5.
„ cukorrépaátvevő ellenőrnek	8.
Gazdasági felügyelőnek	18.
„ segédfelügyelőnek	6.
„ tanárnak	9.
„ segédtanárnak	14.

Összesen: 168.

II. Gazdatiszti továbbképző tanfolyam.

Egyik legnagyobb jelentőségű, úttörő vállalkozása volt egyesületünknek az I. Gazdatiszti Továbbképző Tanfolyam megrendezése. A tanfolyam nagy sikere és országos viszonylatban is hasznos hatása arra indította egyesületünket, hogy ezen tanfolyamokat rendszeresítsük. Egyesületünk azért elhatározta, hogy minden második évben megrendezi a tanfolyamot. A II. gazdatiszti továbbképző tanfolyamot nehéz időben hirdettük meg. Bár tisztában voltunk a súlyos viszonyokkal és a sok gátló körülménnyel, amely megnehezítelte a tanfolyamon való megjelenést, mégsem akartuk megszakítani a folytonosságot és ragaszkodtunk a bejelentett elvhez, hogy minden második évben megtartsuk a tanfolyamot. Várakozásunkban nem is csalódtunk s a háborús, nehéz idők ellenére ismét kétszázon felüli hallgatója volt. Ezek közül az első tanfolyamon 71-en vettek részt, tehát a régi hallgatók a jelentkezők számának 30%-át tették ki.

A tanfolyam védnökségét ismét a földművelésügyi és a válás- és közoktatásügyi miniszter urak vállalták. Nagyértékű er-

kölcsi támogatásuk mellett anyagilag is segítették a tanfolyam megrendezését. A földművelésügyi minisztérium állandóan meleg érdeklődést tanúsított a tanfolyam iránt és lezajlása után legnagyobb elismerését fejezte ki.

A tanfolyam tananyagát az előkészítő bizottság állította össze, *Legány Ödön* ny. gazd. akad. tanár, növénynevelő igazgató elnöke alatt. Az általános kívánalomnak megfelelően úgy állítottuk össze a tananyagot, hogy az valóban a továbbképzést szolgálja és akár elméleti, akár gyakorlati téren újat mondjon. Legfőbb célkitűzésünk az volt, hogy a tanfolyam a gazdatiszteknek és az általuk kezelt uradalmaknak egyaránt hasznára váljék, ezért fektettünk különös súlyt az előadások gyakorlatias tartalmára.

Hogy elgondolásunk és ennek alapján az előadások összeállítása helyes volt, mutatja az az örömdetes jelenség, hogy a nagy számú résztvevők végig kitartottak és még az utolsó napon is annyian voltak, hogy nem lehetett ülőhelyet kapni az előadóteremben.

A tanfolyam jelentőségét és előadásait úgy a szak-, mint a napisajtó egyaránt szépen méltatta, kiemelte jelentőségét és nagy horderejét. Naponta közölt a legnagyobb elismerés hangján beszámolókat az elhangzott előadásokról.

Egyesületi kiadványok.

1942-ben két kiadványt adott ki az egyesület. A február hónapban megtartott II. Gazdatiszi Továbbképző Tanfolyam előadásait részben a tanfolyamot látogató gazdatisztek, részben az arról kényszerűen távollevők kívánságára nyomtatásban adtuk ki. Ezzel a két évenként rendszeresített tanfolyamok előadásanyagát tartalmazó kiadványsorozatunknak: „*Körszerű mezőgazdasági ismerettár*“-nak II. kötete jelent meg: „*Haladó Gardák Utmutatója*“ címmel. A könyvben 7 főfejezetre csoportosítva foglaltuk össze az előadásokat: I. Általános és agrárpolitikai-, II. Szakoktatásügyi-, III. Talajművelési és növénytermelési-, IV. Állattenyésztési és takarmányozási-, V. Üzemi és számtartási-, VI. Mezőgazdasági technikai kérdések-, VII. Gazdatiszti találmányok, újszerű eljárások. A 400 oldal terjedelmű második tanfolyami kiadványunkat sok grafikon, statisztikai táblázat, rajz és külön 8 oldalas képmelléklet tette az elsónél gazdagabbá. Az elhangzott előadások, melyeket a könyv tartalmaz, a földművelésügyi kormányzat mezőgazdaságfejlesztő munkájába kapcsolódva a mezőgazdasági tudományok legutóbbi időben bekövetkezett fejlődését mutatják be és így valóban közérdek volt annak megjelenése. Mi sem mutatja ezt jobban, mint az a körülmény, hogy a 2500 példányban megjelent munkából alig félév múlva már csupán néhány 100 áll még rendelkezésre és ezek legnagyobb része is azon könyvekből áll, melyek valamely oknál fogva visszakerültek az egyesülethez. Újabb megrendelések még állandóan érkez-

nek. Nem mulaszthatjuk el, hogy e helyütt is hálával emlékezzünk meg a földművelésügyi minisztérium támogatásáról, amely nagy mértékben megkönnyítette a hatalmas munka kiadását. Az anyagi támogatáson kívül számos példányban megrendelte kiadványunkat különböző ügyosztályai és szakintézményei részére. Végül köszönet hangján kell megemlékeznünk az országos híri kiváló előadókról is, akik rendelkezésünkre bocsátották és átdolgozták kézírataikat, úgyhogy némelyik előadás még bővebb terjedelemben került az olvasó elé, mint ahogy elhangzott.

Kiadtuk *Pörnecei József* m. kir. gazd. tanácsos, földbirtokos „*Gazdasági Fellendülésünk Utja*” című rendkívül hasznos tanulmányát. Nagy gyakorlati és elméleti felkészültséggel ismertette a szerző a mezőgazdasági fejlesztés eredményes módjait. A tanulmány nagy értéke, hogy a gazdaságfejlesztés hármasságát: a szakoktatást, az érdekvédelmet és a gazdasági igazgatást úgy kapcsolja egybe, hogy ennek alapján a munka eredménye nem vész el az adminisztráció útvesztőjében, hanem késedelem nélkül a fellendülés szolgálatába áll. Megállapításait, részletesen kidolgozott rendszerét haszonnal alkalmazhatják az illetékesek a mezőgazdaság fejlesztés végrehajtása során. A tanulmányról a sajtó meleg hangon emlékezett meg, nagyértékű tartalmánál fogva a közérdeket szolgáltuk kiadásával. A kiadás folytán mutatkozó tiszta hasznot Pörnecei József m. kir. gazd. tanácsos egyesületünk internátusi- és nyugdíj alapja javára adományozta.

Vetőmagtermelők!

Szuperfoszfát

műtrágyával több, egészséges
csiraképes magot termelnek.

Szakosztályok működése.

Gazdasági Tanárok Szakosztálya.

Az 1943 évi március 24-én Szakosztályunk megalakulásának első évfordulójához érkeztünk.

Az első esztendő határkövénel, az 1943. március 29-ére kiűzött *évi rendes közgyűlésünk* keretében szándékoztunk beszámolni Szakosztályunk kezdő évéről és ugyanakkor kívántuk ismertetni jövő évi munkaprogramunkat is. Ennek időpontja öszeesett volna az Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Tenyészállatvásár idejével. A mai rendkívüli háborús viszonyok következtében azonban a kiállítás elmaradt és ez a körülmény Szakosztályunk tagjainak Budapestre leendő felutazását lényegesen megnehezítette. Emiatt *nem látszott biztosítottnak a határozatképe közgyűlés megtartása sem.*

Ilyen előzmények után *Szakosztályunk választmánya* — a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületével egyetértésben — *úgy határozott, hogy az évi rendes közgyűlést kedvezőbbnek mutatózó, későbbi időpontban szándékozik megtartani.* A közgyűlés elhalasztásáról, — tekintettel az idő rövidségére — a rádió és a „Köztelek“ szaklap útján értesítettük tagjainkat. Ugyancsak elmaradt a Szakosztályunknak folyó évi március 30-ára tervezett társasösszejövele is.

Ha most kivételesen a rendkívüli viszonyokból adódó okok miatt évi rendes közgyűlést — az 1943. évi február 23-iki rendkívüli szakosztályi választmányi ülésen kívül többet — nem is tarthattunk, mégis tájékoztatni kívánjuk tagjainkat Szakosztályunk *tevékenységéről, eddig elért eredményeiről és a közeljövő munkaprogramjáról:*

1. Az 1942. évi március 24-iki alakuló közgyűlésen a közép- és alsófokú gazdasági szakoktatásnak 105 tagja jelent meg és egyhangú közfelkiáltással kimondták, hogy a *Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete* keretében megalakítják a *Gazdasági Tanárok Szakosztályát.*

Az alakuló közgyűlésről készült, hitelesített jegyzőkönyv ismerteti a megalakulás előzményeit, a közgyűlés lefolyását és határozatait, a megválasztott tisztikar névsorát, az elnöki munkaprogramot és célkitűzéseket, valamint az elhangzott indítványokat.

A Gazdasági Tanárok Egyesülete már két alkalommal megalakult, de ennél tovább a múltban nem jutott. Ezért úgy határozott a gazdasági szakoktatási kar, hogy a tevékenyen és eredményesen működő *Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete* keretében alakul meg: *Gazdasági Tanárok Szakosztálya* címen.

A Szakosztály megalakulására szükség volt, mert eddig hiányát éreztük a testület tagjait összefogó szervnek, az egységes testületi szellem és felfogás, valamint a testületi élet intézményes ápolásának, s a testület közös érdekei felett őrködő s az ezek védelmére hivatott illetékes szervnek.

2. A gazdasági szakoktatási kar közép- és alsófokú tagozatának 534 tagja közül a Szakosztály megalakulásáig 136-an léptek be a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületébe.

A testületi élet kiszélesítése és az eredményes összefogás érdekében Szakosztályunk elnöke 1942. április 18-án *belépési felhívással* fordult gazdasági szakoktatási karunk tagjaihoz annak hangsúlyozásával, hogy az elnökséget csak addig volna módjában elvállalni, amíg testületünk tagjainak részéről osztatlan és teljes érdeklődés nyilvánul meg ügyünkkel szemben. *E felhívás megisméltésének* eredményeképpen taglétszámunk ezidőszerint: 296, ebből férfi 284, nő 12. E taglétszám magában foglalja a mezőgazdasági főiskolák és gazdasági akadémiák tanárkarának 24 tagját is, akik szakosztályunkba tagokként szintén beléptek.

3. Jelentésünk során első helyen emlékezünk meg azokról a tagtársainkról, akik kötelességteljesítésben, vitézi erényekben és önfeláldozásban legnagyobbat: példaadó, nemes életüket adták mindnyájunkért és a Hazáért! Mélységes tisztelettel és őszinte kölyelettal hajtuk meg fejünket előttetek: *Ibos István* m. kir. gazdasági tanár, tartalékos hadnagy, *Sébrek Imre* m. kir. h. tanító, tart. zászlós, *Banos László* m. kir. h. tanító, hd. tiz. c. őrmester, *Sólyom Károly* m. kir. tanító karp. tizedes szakosztályunk örökemlékü hősi halottai előtt.

Fájdalommal emlékezünk meg néhai noszlopi *Körmendy Zsigmond* m. kir. gazdasági tanár, a gönci m. kir. téli gazdasági iskola volt igazgatójának elhunytáról, aki 20 évi tanári szolgálata után hivatása teljesítése közben szerzett betegségében 1943. március 29-én meghalt.

Testületünk tagjai közül jelenleg: 117 teljesít katonai szolgálatot.

4. Alakuló közgyűlésünk határozatának megfelelően a Szakosztály megalakulása alkalmából táviratilag üdvözöltük felsőbbségünket, mégpedig báró *Bánffy Dániel* földművelésügyi minisztert, dr. *Báranyos Károly* földművelésügyi államtitkárt, főosztályunk főnökét dr. *Herkély Tibor* miniszteri osztályfőnököt, dr. *Devich László* miniszteri tanácsost, ügyosztályunk vezetőjét, dr

Plósz Endre miniszteri tanácsost, az elnöki ügyosztály vezetőjét, dr. Gulácsy Sándor ny. kir. gazdasági szakoktatási főigazgatót és a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének elnökségét.

5. A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének hivatalos közlönye: a *Gazdatisztek Lapja* 1942. május 1-től a Gazdasági Tanárok Szakosztályának rovatot nyitott. E rovat célja: a kari öntudat, megértés és összetartozás érzésének állandó ébrentartása és ápolása, továbbá a gazdasági szakoktatás egész ügyének fejlesztése, előbbrevitele és önzetlen szolgálata, valamint a testület érdekeinek felszínentartása és védelme.

Szakosztályunk rovatában eddig a következő cikkek jelentek meg:

I. dr. *Herkély Tibor* miniszteri osztályfőnöktől: „A Tessedik-szobor leleplezése“.

II. *Suhayda Tibor* elnök, m. kir. gazdasági szakoktatási főigazgatótól: 1. „Beköszöntő“. 2. „Felhívás“. 3. „Dolgozzunk egymásért, népünkért, földünkért“. 4. „Eszményképünk: Tessedik Sámuel“ és 5. „Mindig csak előre!“.

III. *Kállay Béla* alelnök, m. kir. gazdasági tanártól: „Gazdatisztek — az önálló kisgazdák oktatásában“.

IV. *Erdélyi Tibor* titkár, m. kir. gazdasági tanártól: „A gazdasági tanári hivatás I. és II. rész“.

V. *Kákosy Jenő* választmányi tag, m. kir. gazdasági tanártól: „A kari öntudat, megértés, szeretet, összhang, szervezettség, egység“.

VI. *Németh Jenő* m. kir. gazdasági tanártól: „Irányelvek a kisgazdák mezőgazdasági oktatásánál“.

VII. *Jeney László* m. kir. gazdasági tanártól: „Tanító-gazdasági akadémiai hallgatók tanfolyama Szarvason“.

VIII. *Szabó Ferenc* áll. gazdasági szaktanártól: „Propaganda a mezőgazdasági szakoktatásban“.

A *Gazdatisztek Lapjában* a szakosztályunk számára biztosított, korlátolt terjedemű rovat már szűknek bizonyult, miért ennek kiterjesztéséről kell a jövőben gondoskodnunk, annál is inkább, mert máris érkeztek be Szakosztályunkhoz nagyobbterjedelmű, értékes szaktanulmányok, amelyeknek elhelyezése a mai szűk keretek között nehezen, illetve csak megkésetten volna biztosítható.

6. *Tessedik Sámuelnek*, a néhai evangélikus lelkésznek szobrát, születése 200-ik évfordulója alkalmával 1942. szeptember 13-án a békéscsaba megyei *Szarvason* nagyszabású ünnepség keretében avatták fel. Szarvas nagy fiának és a mezőgazdasági oktatás úttörő apostolának emlékére rendezett szoborleleplezési ünnepségen a Gazdasági Tanárok Szakosztályát *Suhayda Tibor* elnök, *Erdélyi Tibor* titkár és dr. *Ketter László* tagunk képviselte. A gazdasági tanárok testülete és a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete

nevében *Suhayda* Tibor m. kir. gazdasági szakoktatási főigazgató, szakosztályi elnök kegyeletes emlékezés kíséretében helyezett el koszorút a következő felírással: „A mezőgazdasági oktatás úttörőjének és lánglekű mesterünknek. Gazdasági Tanárok Testülete“.

Ez volt az *első* alkalom, amikor Szakosztályunk a nagy nyilvánosság előtt ünnepélyesen képviseltette magát.

7. A szakirányú munkásság elmélyítése, az állandó szoros kartársi kapcsolat, az összefogás tökéletesebb megteremtése érdekében Szakosztályunk küldöttségileg vett részt a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének 1942. évi május 16-án megrendezett 60 éves jubileumi díszközgyűlésén és évi rendes közgyűlésén, valamint az 1942. október 16-án és december 11-én megtartott III., illetve IV. igazgatóválasztmányi ülésén, továbbá az Országos Magyar Gazdasági Egyesület irodalmi és tanügyi szakosztályának 1942. évi december 9-iki gyűlésén, ahol *Fáber György* igazgató „A négyéves mezőgazdasági főiskolák“ címen tartott mélyen-szántó, értékes előadást.

A budapesti X. Közigazgatási Továbbképző Tanfolyamon 1943 március 10-én *Suhayda* Tibor kir. főigazgató-elnökünk „A közép- és alsófokú, valamint az iskolán kívüli mezőgazdasági szakoktatás szervezete“ címmel tartotta meg nagyvonalú, átfogó és értékes előadását, mely keresztmetszetét adta szakoktatásunk előbb említett fontos munkatereinek, nagyban szolgálta annak népszerűsítését, valamint karunk munkásságának megismertetését, testületünk tekintélyének öregbítését, megvilágítván egyben a mezőgazdasági szakoktatásnak a közigazgatással fenntartott állandó, szoros s barátságos viszonyát, a tervszerű együttműködésnek rendszerét s ennek eredményeit is.

A következőkben arra kívánunk rámutatni, hogy Szakosztályunk munkája kettős irányban halad. Az egyik a gazdasági tanári hivatásra történő előkészítés és továbbképzés jegyében halad, a másik a szociális vonatkozású berendezkedések és alkotások ki-munkálását, valamint a testületi érdekek gondozását, előbbrevitelét és védelmét szolgálja.

Ha a gazdasági szakoktatási életünk történetének lapjait forgatjuk, arról győződhetünk meg, hogy az utóbbi esztendő, amely Szakosztályunknak első éve volt ugyan, de mégis — talán szerénynek látszó keretek között is — annyi eseményt hozott, hogy máskor egy évtized leforgása alatt sem történt ennyi.

Amidőn jelentésünkben a fontosabb eseményeket megemlítjük, s egyúttal rávilágítunk a fejlődés irányára is, hangsúlyozottan kiemeljük azt a tényt, hogy Szakosztályunk elnöksége nem az üres szólamok útján halad, hanem minden lépése — ha ez a mai időknek megfelelően igen megfontolt is, — mégis történetet jelent,

s az elért legkisebb eredmény is kari életünk megjavítására és fellendítésére irányuló törekvéseknek egy-egy határköve.

Érdekképviseleti tevékenységre az elmúlt időszak alatt formailag tulajdonképpen alig volt szükség, mert a gazdasági szakoktatás ügyeit — s ezzel szoros kapcsolatban testületünk érdekeit is — irányító és intéző hivatalos tényezők — rendszerint véleményünk meghallgatásával — jóindulattal, hozzáértéssel szálltak értünk sikra a haladás és helyzetünk javítása érdekében, s valamenyi felvetődött feladatot sikeresen meg is oldották. Elismerésünk, köszönetünk és hálánk illeti meg mindazokat a vezetőférfiakat, akik ügyünkért, érdekeinkért önzetlenül munkálkodtak, sikra szálltak.

8. Egyik nagyon fontos célkitűzésünket: a gazdasági *tanárhivatásra való előkészítés munkáját* ez az esztendő hatalmas lépéssel vitte előbbre, mert a gazdasági szakoktatásnak egyik alapvető fontosságú, testületi életünknek pedig egyik legégetőbb kérdését: a *gazdasági tanárképzést* a gyakorlatban jól bevált módon oldotta meg.

Gazdasági tanárképzésünk az 1934:X. t.-c. alapján a József Nádor műszaki és gazdaságtudomány egyetemmel kapcsolatban létesített *Gazdasági Szaktanárképző Intézet* felállításával, megoldott problémának volna tekintendő ugyan, de a gazdasági szaktanárképzésnek ez a rendszere — sajnos — eddig még korántsem biztosítja az okleveles gazdasági szaktanárokat olyan számban, amennyivel gazdasági szakoktatásunk rohamos fejlődésével arányban álló gazdasági tanárszükséglet évről-évre fedezhető volna.

A gazdasági szaktanárképzés számbeli tekintetben sehogyan sem képes a gazdasági szakoktatás nagyarányú, gyors fejlődésével lépést tartani. Ennek következtében az a kényszerű helyzet állott elő, hogy a gazdasági tanári állásokat előzetes rendszeres szakképzettségben nem részesült okl. mezőgazdákkal és okl. gazdákcal kellett betölteni. Ez a hiányosság — célravezető áthidaló intézkedések nélkül — mind a munka eredményességét, mind a gazdasági tanári testület tekintélyét és színvonalát veszélyeztette volna. Nem kell különösebben hangsúlyoznunk, hogy a gazdasági tanári hivatás gyakorlását megelőzően megszerzett rendszeres szakképzettség hiánya milyen rendkívüli hátrányokkal járhatott volna, nemcsak a gazdasági szakoktatási munka egységessége és szakszerűsége, hanem a gazdasági tanárjelöltek szempontjából is. A gazdasági tanárjelölteknek a régi rendszer szerinti szakképzése azonban ebben a tekintetben semmi esetre sem segített volna, s így nem volt követhető. Felújítására tehát gondolni sem lehetett, mert hiszen a régi rendszer mellett — amikor maguknál a gazdasági szakoktatási intézményeknél gyakorlati úton és önnevelés út-

ján történt a gazdasági tanárképzés — ez a kiképzés iskolánként eltérő volt, s sajnos több helyen a gazdasági tanárjelöltek kellő irányítás hiányában teljesen a maguk erejére, törekvésére voltak utalva. Új utakat, új lehetőséget, új módot kellett tehát keresni a kérdés gyors és célravezető rendezésére. A feladat sikeres megoldásán már túl is vagyunk a *gazdasági tanárok szakképzésének és továbbképzésének szolgálatában álló kassai „Gazdasági Tanárképző Szaktanfolyam“* szervezésével.

A szakképzésnek ez a megoldása azt a felbecsülhetetlen előnyt jelenti, hogy a gazdasági tanárjelöltek kifejezetten a földművelésügyi tárca gazdasági szakoktatási intézményeinek kötelekében teljesített sokoldalú gazdasági tanári szolgálat különleges igényeinek figyelembevételével nyernek a gazdasági tanári hivatásra olyan *egységes* irányelvek, célkitűzések és rendszer alapján előkészítést, amelyek az erkölcsi, a nemzeti, az egészséges életszemléleti és a szakképzés követelményeinek is minden tekintetben megfelelnek.

Gazdasági szakoktatási intézményeink tantestületei szempontjából pedig azért nagy jelentőségű a kassai szaktanfolyam, mert az iskolák válláról leveszi a gazdasági tanárjelöltek szakképzésének gondterhes munkáját, az oda beosztott tanerők ezután már nem terhet, hanem használható munkaerőt, munkatársat jelentenek. Az első ilyen szaktanfolyamról 1942. júliusában 16 gazdasági tanárjelölt került ki, ugyanez év októberében 4, decemberében pedig 24. Ezidőszerint 23 jelölt vesz részt a szaktanfolyamon.

Ugyancsak ebben az évben indul el a megvalósulás felé egy másik nagyjelentőségű kezdeményezés is, amely a gazdasági szaktanítónőképző intézet átszervezésével, háztartási gazdasági *szakoktatásunk tanárnőképzését* főiskolai keretek között kívánja megoldani, s ezzel gazdasági tanárnőképzésünket a kor követelményeinek megfelelő színvonalra kívánja emelni. A főiskolai képzés rendszeresítésével gazdasági tanárnőink régi kívánsága teljesül majd, s annak idején ennek előnyei is mind erkölcsi, mind rangsorolási és szociális jelentőségükben mutatkozni fognak, s így testületünk női tagozatában is méltányosabb helyzetet teremtenek.

10. Gazdasági szakoktatásunk decentralizálása felé nagy haladást jelent a *kerületi tanulmányi felügyelet* életre hívása. Ez a felügyeleti szerv gazdasági szakoktatásunk igazgatásának az a magva, amely csírájában hordozza a tankerületenként megszervezendő *gazdasági szakoktatási főigazgatóságokat*, mint leendő elsőfokú gazdasági szakoktatási hatóságokat. Már a kerületi tanulmányi felügyelet is nagy lépéssel viszi előbbre gazdasági szakoktatásunk ügyét, az ügyvezetés, a szakképzés, a gazdai hivatásra nevelés és a gazdálkodás *általános szempontokból* egységes

irányelvek és szellem, azonos keretek és rendszer bevezetése és biztosítása útján.

11. A közeljövő további célkitűzései között említjük meg, hogy gazdasági szakoktatási intézményeinkben minden egyes szakismeretkör anyagának eredményesebb tanítása, eredményességének, valamint az ide tartozó ismeretek céltudatos, szak- és korszerű fejlődésének biztosítása érdekében elnökségünk tervbe vette a *szakfelügyeleti hálózat* fokozatos kiépítésére irányuló előkészítő munkálatokat. Az egyes szakfelügyelők munkaköre a fontosabb szaktárgycsoportoknak megfelelően határozottnak meg. Az ő közreműködésükkel volna biztosítható minden egyes szaktantárgynak legszakyszerűbb módon, a legkorszerűbb ismeretek nyújtásával történő legeredményesebb tanítása.

12. Hivatásunkkal összefüggő iskolaszervezési és vezetési teendők tökéletesebb ellátását célozza az a terv is, amely az *igazgatói továbbképző tanfolyamok* megszervezésére irányul. E tanfolyamok célja, hogy a gazdasági szakoktatási intézményeink vezetésében és működésében elvek és rendszer érvényesülése biztosítottassék.

13. A gazdasági tanárok szakműveltségének bővítése és fejlesztése érdekében is *továbbképző tanfolyamok* életrehívásának kezdeményezését is tervbe vettük.

14. A múltban jól bevált *igazgatói országos értekezletek tartását* a jövő munkaprogramunkba mi is beiktatjuk. Az erre irányuló tapasztalatok ugyanis azt bizonyítják, hogy az igazgatói értekezletek nagyon alkalmasak a közös szakügyeink megtárgyalására, a tapasztalatok, a tervek és a gondolatok kicserélésére. Az a néhány napos közvetlen érintkezés pedig célszerűen szolgálja a kar tagjai között az egység létrejöttét, az összetartozás érzésének elmélyítését és a közösségi gondolat tudatosítását.

15. Kartársaink továbbképzését hivatott elősegíteni egy másik folyamatban lévő intézkedés is. A földművelésügyi miniszter úr ugyanis anyagi támogatás nyújtásával a lehetőségét szándékoznék biztosítani arra, hogy testületünknek mintegy 20—30 tagja két-háromhetes *németországi tanulmányúton* vehessen részt.

Elnökünk, — mint az ügy előadója — azokat a kartársakat hozta javaslatba erre a kiküldetésre, kiknek hivatali beosztása és különleges képesítést kívánó szolgálata elsősorban megkívánja, hogy tanulmányút keretében szerzett értékes megfigyeléseikkel, tapasztalataikkal szakműveltségüket továbbmélyítsék, valamint látóköriük bővítésével gazdasági ismereteiket oly irányban szélesítsék ki, hogy ennek alapján hivatásukat még tökéletesebben láthassák el és a tanulmányútnak hazai viszonylatban eredményt ígérő értékeit itthon gyümölcsöztessék.

Belföldi tanulmányutak lehetővételének engedélyezése iránt is lépéseket szándékoznak tenni az illetékes tényezőknél.

16. Nevelői- és tanítói munkák eredményének fokozása érdekében a gazdasági szakoktatási intézményeink tanulóifjúságának a mezőgazdasági munkára nevelése, önfegyelmzésének gyakorlása, a testi munka iránti megbecsülésének és tiszteletének elmélyítése, továbbá szaktanulmányainak tökéletesbítése és a nemes versenyek iránti érdeklődésének felkeltése céljából törekedni fogunk annak elérésére, hogy az *intézetközi mezőgazdasági tanulmányi és munkaversenyek* a jövőben lehetőleg újra rendszeresíthetők.

E munkaversenyek eleinte a tanulmányi kerületek kebelében lévő intézmények között, később pedig kerületközi, országos munkaversenyekként rendeztetnénk meg.

17. Az idei mezőgazdasági kiállítás elmaradásának természetzerű következményeként a *szakoktatási csarnokunk ez évre tervezett kiállítása is elmaradt*. Ez a kiállítás pedig ez évben is az alkotó és tudományfejlesztő munkásság megbecsülését kívánta szolgálni. Annál inkább sajnálatos a kiállítás elmaradása, mert annak tervbevett megnyitásának napja egybeesett volna Mátyás királyunk 500 éves születési évfordulójával. Megemlítjük, hogy a kiállítás előkészületei „Mátyás király a gazda” alkotásainak jegyében indultak meg. Ezenkívül bemutatni tervezettek mezőgazdaságunk elmúlt időszakainak nagyjai, kiváló állattenyésztői, növénytermesztői, üzemtani szakosai és egész sorozata azoknak a feltalálókknak, valamint oktatóegyenységeknek, akik mezőgazdasági haladásunkat előbbrevitték és nevüknek maradandó érdemet szereztek. A majdnem kész kiállítási anyagot tervszerűen befejezik és adandó alkalommal ugyancsak kiállítás keretében mutatják be.

18. A „Mezőgazdasági Szakoktatási Évkönyv” 1943. évi kiadásának szerkesztése folyamatban van. Az 1935-től 1942-ig terjedő mű megjelenése ez év júniusára várható.

Ez Évkönyv befejezése után sor kerül a „*Gazdasági Tanárok Útmutatója*” című mű szerkesztésére is. E zsebkönyv beosztását következőképen tervezzük:

- I. A m. kir. kormányzat ismertetése.
- II. A m. kir. földművelésügyi minisztérium ügy- és személyzeti beosztása.
- III. A gazdasági szakoktatás tanszemélyzetének név- és rangsora.
- IV. A tanszemélyzet személyi adatai.
- V. A gazdasági szakoktatás költségvetése.
- VI. Gazdasági szakoktatási intézményeinek leírása és adatai.
- VII. A gazdasági szakoktatásunk tanulmányi kerületei.
- VIII. Háztartási tanfolyamok körzetei.

- IX. Mezőgazdasági kamarák beosztása.
- X. Kerületi gazdasági főfelügyelőségek.
- XI. Kertészeti felügyelőségek.
- XII. Növényegészségügyi körzetek.
- XIII. Fontosabb mezőgazdasági intézmények, egyesületek és szaklapok felsorolása.
- XIV. Gazdasági szakoktatásunk fejlődése és jövő tervei.
- XV. Gazdasági szakoktatás céljait szolgáló iskolalétesítés feltételei.
- XVI. Egy-egy új iskola építési és berendezési költségei.
- XVII. Gazdasági szakoktatási intézményeink típusépítési és típusfelszerelési programja.
- XVIII. Gazdasági szakoktatási intézményeink benépesítési és működési körzetei.
- XIX. M. kir. téli gazdasági tanfolyamok kerületi szakfelügyelőinek körzetei.
- XX. Kisgazdasámtartási központok működési körzetei.
- XXI. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium mezőgazdasági oktatási intézményei.
- XXII. Gazdasági szakoktatás érdekeit szolgáló szakkikkek.
- XXIII. Illetménytáblázat.
- XXIV. Hivatalos kiszállások és áthelyezések ügyei.
- XXV. Felterjesztések határidő-nyilvánartása.
- XXVI. Új kinevezéseknél mik a teendők.
- XXVII. Nyugdíjazással kapcsolatos tudnivalók.
- XXVIII. A vallás- és közoktatásügyi miniszter fennhatósága alá tartozó polgári iskolák szaktanulmányi felügyelete.

19. Az elmúlt esztendő alatt testületi életünk több *szociális természetű* kérdése is megoldódott. Ezek közül az első, a kartársi belső közszellem javulását nagyban elősegítette azzal, hogy a *m. kir. tanárokat a földművelésügyi miniszter úr gazdasági tanárokká nevezte ki*. Ennek az intézkedésnek nagy szociális jelentőségét éppen az egyöntetű elbánás elvének érvényesülése adja meg. Az így kinevezett 20 új kartársunk is hozzájut ahhoz az illetménytöbblethez, melyet a gazdasági tanári kar tagjai megfeszített munkájukkal már félévszázaddal korábban kiérdemeltek. Gazdasági testületünk ily irányú egységesítése *megszüntette az eddig a közös státusban volt különbségeket*, s ezzel nemcsak esetleges surlódási lehetőségeket küszöböl ki, hanem elősegíti a még kedvezőbb és nyugodtabb kartársi szellem kialakulását is.

20. Kari életünkben további vívmány az is, mely szerint a földművelésügyi kormányzat a gazdasági tanárokat helyzetük javítása érdekében abban a kedvezményben részesítette, hogy *nem tanári, más állami szolgálatukat tanári szolgálati idejükbe beszámítva*

mította. Ez az intézkedés 75 kartársunkat érintette, ezzel egyesek több fizetési fokozattal, sőt többen teljes fizetési osztállyal kedvezőbb rangsorolást nyertek.

Folyamatban van továbbá a gazdasági tanároknak az állami szolgálatba lépésük előtti gazdatiszti szolgálatuk bizonyos részének a tanári szolgálatba való beszámítása is. E kedvezményből eredő rangsorhelyesbítés amellelt, hogy 86 kartársunknak jelent előmenetelt, alkalmas a gazdatiszti szolgálatban szerzett értékes gyakorlatnak az elismerésére is.

21. Karunk további, vissza-visszatérő jelentős ügye a *terményjárandóság kérdése*, amelynek a mai rendszer szerint évről-évre történő meghosszabbítása állandó nyugtalanító hatással nehezedik területi életünkre. A hivatásrendünk ügyét irányító és intéző hivatalos szervek hathatós támogatásával Szakosztályunk elnöksége a terményjárandóság intézményes rendezése érdekében előterjesztésekkel élt és eljárta illetékeseknél, ezt a fontos kari érdeket állandóan szem előtt tartja.

A terményjárandóság további engedélyezése ügyének következetes képviselése érdekében Szakosztályunk elnöke 1943. február 5-én küldöttséget vezetett — ennek tagjai voltak *Kállay Béla* alelnök, *Erdélyi Tibor* titkár és *Gárdonyi József* dr. tag — a földművelésügyi minisztérium gazdasági szakoktatási főosztályának főnökéhez és ügyosztályvezetőjéhez, valamint az elnöki osztály vezetőjéhez, akiknek a Szakosztálynak, illetve a gazdasági tanárok egész területének köszönetét tolmácsolta, azért a jóindulatú, segítészándékú, nagyon határozott támogatásukért, amellyel a pénzügyminisztériumban ez ügyben folytatott tárgyalások során határozott formában sikrasszálltak a gazdasági szakoktatási kar tagjai terményjárandóságának további biztosítása, illetve intézményes és megnyugtató rendezése érdekében. — Válaszokban dr. *Herkély Tibor* miniszteri osztályfőnök, dr. *Devich László* és dr. *Plósz Endre* miniszteri tanácsos, hangsúlyozták, hogy a gazdasági szakoktatási kar érdekeit a magukénak tekintik, területünket hivatásteljesítése során kifejtett munkásságáért nagyraértékelik, érdekeiket mindenkor képviselni és megvédeni szándékoznak.

Megbecsülést jelentő értéke van napjaink emberfeletti áldozatot kívánó küzdelmében annak az intézkedésnek is, mely a *katonai szolgálatot teljesítő nős gazdasági tanárok részére a terményjárandóságot továbbra is folyósítja.*

22. Az 1942. évben a közép- és alsófokú gazdasági szakoktatási tanszemélyzet státusában az *V. fizetési osztály számát egyről négyre emelték fel.*

Az ez évben megnyíló új gazdasági szakoktatási intézmények és tanfolyamok tanszemélyzettel való ellátása, illetőleg eddig ideiglenesen alkalmazottaknak a rendszeres állásba történő besorolása érdekében a földművelésügyi miniszter úr a tanári sza-

kon 172 gazdasági tanári és 55 gazdasági helyettes tanári állást, a tanítói szakon 14 tanítói és 9 helyettes tanítói állást rendszerezített.

Távolabbi törekvéseink között szerepel a gazdasági szakoktatási tanszemélyzet státusa oly irányú rendezésének elérése, hogy státusunkban a fizetési osztályok szerinti arányosítás rendszerezítették, külön igazgatói státussal.

23. A közeljövő munkatervében egyik jelentős célkitűzésünk az, hogy Szakosztályunk tagjainak *állami üdülő- és fürdőtelepeken* az elérhető legnagyobb *kedvezményt* biztosíthassuk. E kedvezmény engedélyezése érdekében Szakosztályunk elnöksége az illetékeseknél rövidesen megteszi a szükséges lépéseket.

24. A földmívelésügyi minisztérium szakoktatási főosztályának tanácsstermében 1943. február 23-án Szakosztályunk rendkívüli választmányi ülést tartott, amelynek tárgya a tervbevett évi közgyűlés napjának megállapítása, valamint tárgysorozatának összeállítása és a közgyűlésre felutazó vidéki tagtársaink egy részének elszállásolásáról való gondoskodás volt. A közgyűlés meghívója a „*Gazdasztek Lapja*“ 1943. márciusi számában jelent meg. A közgyűlés elmaradásának okáról már az előzőekben beszámoltunk.

25. A földmívelésügyi minisztérium kísérletügyi ügyosztálya vezetőségével elnökségünk tárgyalást folytatott az iránt, hogy a budapesti Országos Mezőgazdasági Kiállításra és Tenyészállatvásárra felutazó tagtársaink egy része a m. kir. Ampelológiai Intézet Herman Ottó-úti főépületében nyerhessenek elhelyezést. Az ügyosztály vezetőségének, valamint az intézet igazgatóságának megértő jóindulatából a kérelem meghallgatásra is talált. Törekvése elnökségünknek az, hogy ezt a kedvezményt a Budapesre felutazó tagtársainknak továbbra is, állandó jelleggel biztosíthassa.

✱

A fentebb vázoltak híven visszatükrözik azt, hogy elnökségünk a kar érdekeinek gondozását és védelmét a legmesszebbmenő figyelemmel képviseli, s hivatali feletteseink körében olyan légkört sikerült megteremtenie, amelyben a nehezebb, természetű testületi kérdéseink és jövő célkitűzéseink is mindenkor meghallgatásra, megértésre és támogatásra találunk.

Hangsúlyoznunk kell azonban e helyen is azt az alapfeltételt, hogy az eredményes testületi *együttműködésünk sikere* az összetartáson, a fegyelmezett magatartáson, a feltétlen bizalom és az önzetlen segíteni akaráson nyugszik. Mindennek pedig a *testületi öntudat* az alapja.

Szakosztályunk életében pedig az öntudat megnyilvánulását abban kell keresnünk, hogy *gazdasági szakoktatási testületünk minden egyes tagja kivétel nélkül a kibontott zászló alá tömörül.*

Úgy érezzük, minden egyes kartársunkat át kell haszna annak tudata, hogy csak *erős és megbonthatatlan akarattömbbé izmosodott Szakosztály ügyeit, érdekeit tudja elnökségünk eredményesen képviselni.* Segíteni is csak ott lehet, ahol az erre irányuló akarat erős alapra, a tagok *összességének* bizalmára, kitartására, egységére és áldozatkészségére támaszkodhatik.

Erdélyi Tibor

titkár,

m. kir. gazdasági tanár.

Suhayda Tibor

elnök,

m. kir. gazdasági főtanácsos,
m. kir. gazdasági szakoktatási főigazgató.

Kálitartalmu műtrágyák :

**40⁰/₀-os kálisó
és
kénsavas káli**

KÁLISÓ BEHOZATALI R. T.

Budapest, V., Mária Valéria-utca 12.

Komárom, Király püspök-utca 29.

Adakozott-e

már

az internátusi

és nyugdíjalapra?

Érettségizett és képesített gazdák szakosztálya.

Szakosztályunk 1942. évi munkássága a most is folyó világnézeti harc jegyében folyt le. Szakosztályunk vezetőségének tagjai, tanárok és végzett növendékek egyaránt, mind az orosz fronton, mind idehaza fegyverrel a kezükben küzdöttek mindnyájunk sorsának mielőbbi jobbrafordulásáért. Számosan teljesítenek ma is, nemcsak a szakosztály vezetőségének tagjai közül, hanem szakosztályunknak Budapesten és vidéken élő tagjai közül is tényleges katonai szolgálatot.

Munkássággal, eredményekkel gazdag év volt az 1942-es év is és ha sorainkkal csak elvéve jelentkeztünk lapunk hasábjain, a fennálló körülményekhez képest megtettünk mindent, ami megtehető volt.

Kiállítás.

Szakosztályunk résztvett az 1942. évi március havi mezőgazdasági kiállításon. A kultuszminisztérium pavillonjában kaptunk helyet és úgyszólván néhány szavas kiállításunk meggyőzően tárta a szemlélő elé az érettségizett és képesített gazdák által megoldásra váró problémák nagyságát és azt a nemzetgazdasági értéket, melyet méltán el is vár a nagyközönség mindnyájunk munkájától.

Ezúton mondunk köszönetet a Földművelésügyi Miniszter Úr, a Kultuszminiszter Úr Önagyméltóságának, kik megértő támogatásukkal tették lehetővé, hogy a kiállításához szükséges anyagi eszközök is rendelkezésünkre állottak. Köszönet illeti *Suhayda* Tibor és dr. *Loczka* Alajos főigazgató urakat, kiknek lelkes és megértő támogatása nélkül a kiállítást megrendezni nem tudtuk volna.

Kiállításunk céljaira a Földművelésügyi Minisztérium 300.— P-t, a Kultuszminiszter Úr a helyet és feliratokat, a Magyar Mezőgazdák Szövetsége 500.— P-t, a M. Á. SZ. 100.— P-t adományozott. Szövetségeinket nemcsak nagylelkű adományaikért illeti köszönet és elismerés, hanem azért is, mert úgyszólván szabálynak tekintik már azt, hogy amíg érettségizett és képesített gazda jelentkező van a náluk betöltésre váró állásokra, addig más képzettségű egyént nem vesznek fel.

Nem szabad elfelejtenünk Csát Géza építészmérnök tanár úrnak a nevét sem, ki a kultuszminisztérium szakoktatási pavilonjának tervezője volt és akinek fáradságos munkája hozta meg a nem várt sikert.

A kiállítás tartama alatt szakosztályunk vezetőségének tagjai állandó szolgálatot tartottak, melynek keretében gazdátársaink, kiscgazdák, földbirtokosok és a látogatók a legkülönfélébb kérdésekkel fordultak hozzájuk. A feltett kérdésekre a szolgálatot adók szakszerű felvilágosítást adtak.

A kiállítás eredményeül 57 új tagot és 12 érettségizett és képesített gazdának az elhelyezését könyvelhetjük el. Nem tudjuk azoknak a számát, kik éppen a kapott felvilágosítások alapján adták gyermekeiket mezőgazdasági középiskolába vagy középfokú gazdasági tanintézetbe. Ezekkel is lassan, de céltudatosan növekvő családunk gyarapszik. Szolgálatot adtak Léway István, Török Mátyás, Mülléck Antal, Kelényi Miklós, vitéz Kiss László, Eberhardt Elemér, Pádár Kálmán, nemes Kapotsy Arisztid, Szombati Zoltán, Csemegei Károly, Albert Béla és Réti Béla érettségizett gazdák.

Közgyűlés.

Kiállításunk és múlt évi munkásságunk fénypontja március hó 25-én az O. M. B. I. dísztermében megtartott közgyűlésünk volt.

Jelen voltak a földművelésügyi minisztérium képviselőjében Suhayda Tibor m. kir. főigazgató, a kultuszminisztérium képviselőjében dr. Kreittl Géza tanügyi főtanácsos. A közel 250 főnyi érettségizett és képesített gazdán kívül ott volt dr. Machnyik Andor igazgató, dr. Vass András a nógrádmegyei Gazdasági Egyesület titkára. A mezőgazdasági középiskolai igazgatók közül: Berkes Gyula a kecskeméti állami mg. középiskola igazgatója, míg a szaktanár urak közül Sulyok Zoltán, Raita Antal, Szabó Ferenc tanárok, Faller Bernardina mg. szaktanárnő és még számosan, kiknek nevét nem sikerült feljegyezni.

A tárgysorozat első számául Berkes Gyula igazgató a szakosztály elnöke tartott nagyhaiású megnyitót. Köszönetet szavazott mindazoknak, kik szakosztályunk munkásságát bármily módon elősegítették. Reményét fejezte ki az iránt, hogy a szakosztály egyéni és közös problémáit kormányintézkedések fogják előmozdítani és mindenki megkapja a magyar mezőgazdaságban azt a helyet, amely szaktudásának következtében méltán megilleti.

Hangsúlyozta, hogy a jogos kívánságok csak akkor teljesülnek, ha az érettségizett és képesített gazdák egy emberként csatlakoznak mozgalmainkhoz, ismeretlen fogalom lesz körünkben

a széthúzás és mivel gazdatársaink is a gazdatisztek népes (táborába) családjába tartoznak, jól működő anyaegyesületünk minden sikere a szakosztály sikere is lesz.

Másodiknak szakosztályunk alelnöke *Sulyok Zoltán* tanár úr szólalt fel. Ismertette a szakosztály előző évi munkásságát és azt a statisztikai munkát, mely újabb lendülettel megindított működésünk alapja volt. Beszámolóját részletesen múlt évi jelentésünkben ismertettük. Most csak arra kívánunk rámutatni, hogy egy-két évvel ezelőtt kibocsájtott kérdőíveink közül még most is sok érkezik vissza. Ezeket a kérdőíveket címzett gazdatársaink katonai szolgálatuk, címük megváltoztatásának következtében csak későn kapták meg és amikor kezükhöz jutott, első kötelességüknek tartották azt kitöltés után azonnal visszaküldeni.

A beszámolóhoz elsőnek *Suhayda Tibor* főigazgató úr szólott hozzá. Megköszönte az elnök úr hozzá intézett köszönő szavait. Üdvözölte a közgyűlést a földművelésügyi miniszter úr és a maga nevében. Kijelentette, hogy tőle telhetőleg minden támogatást meg fog adni a jövőben is, a szakosztály részére. Méltatta a szakosztály eredményes munkásságát és elismerését fejezte ki a hallottak és látottak felett. Befejezésül pedig Isten áldását kérte a szakosztály további munkásságára.

Az elnök megnyitója és beszámolója után következett a tisztújítás, melynek eredményét szintén múlt évi beszámolóinkban már közöltük. Utána nagy tetszéssel és érdeklődéssel fogadott előadását szakosztályunk titkára a szövetkezetről tartotta meg.

Előadásában válaszolta, hogy milyen előnyökkel járna a szakosztály tagjai által egy szövetkezetnek a létrehozása. Hangoztatta, hogy a szövetkezetek közismert haszna és előnyei mellett az új világrend kialakításánál is döntő szerep jut a szövetkezeteknek. Egy kifejezetten szakemberekből álló szövetkezet pedig döntő hatással lehet nemcsak a termelésre, hanem a mezőgazdálkodással, az irányított gazdálkodással kapcsolatos minden ténykedésre.

Rámutatott arra, hogy egy létesítendő szövetkezet kell, hogy az alapja legyen az érettségizett, képezett gazdák és kertészek nagy családjának. Mondotta, hogy ebből a családból nem hiányozhat senki sem és akik egyszer átlépték iskoláink kapuját, kell éreznük azt, hogy tartoznak valahova és az életben akár más pályán működnek is, mindig támaszt, megértést és életlehetőséget találnak a szövetkezetben.

Ezer és egy lehetőség kínálkozik a gazdasági életben, mely után csak célszerű munkával utána kell nyúlnunk. Minden gazdatársunk életlehetőségét megtalálhatja a létesítendő szövetkezetten keresztül és nem kell megtörténnie annak, ami a múltban volt, hogy értékes szakképzettséggel rendelkező társaink közhivatalok-

ban, csekély fizetésért dolgozzanak és elhagyják eredeti pályájukat.

Jöjjünk össze „Kalákára“ és egymás után közös munkával teremtsünk önálló gazdasági egységeket és ha ezt megteszük, úgy valóban boldog „Kánaán“ lesz a ma még mindig „magyar ugarból!“

Szavait a hallgatóság ismételten tapsal szakitotta félbe és a közgyűlés egyhangúan mondta ki azt, hogy felhatalmazza a szakosztály vezetőségét a szövetkezet megszervezésére.

Az előadáshoz számosan szóltak hozzá. Jobbnál jobb felszólalások hangzottak el és a közgyűlésen kibontakozott minden probléma, amelynek megoldása a szakosztály új vezetőségére vár. A számos felszólaló közül Sauer Lajos, Virág László gép. gazdák, valamint Lévy István, Eberhardt Elemér, v. Kiss Imre é. gazdák, dr. Vass András gazd. egyesületi titkár és dr. Machnyik Andor ig. úr nyújtottak be értékes indítványokat.

Fáber György igazgató javasolta, hogy a közgyűlés utasítsa a szakosztály vezetőségét, hogy járjon el a hatóságoknál az iránt, hogy az ezüst- és aranykalászos gazdák szervezkedéséhez hasonlóan az érettségizett és képesített gazdák szakosztálya is részesüljön állami támogatásban és hasonlóképpen szerveztesse meg. Nem akarja az ezüst- és aranykalászos gazdák szervezkedését lelkiesíteni, de jelentőségben a hazai mezőgazdasági középiskolákban, középfokú gazdasági és kertészeti tanintézetekben végzett immár közel 3000 gazda és kertész beszerzése éppen olyan fontos, ha nem fontosabb.

Az érettségi, azaz az azzal azonos képesítés már vezetésre is alkalmas embereket nevel és a négy éven keresztül gyakorlatilag párosított mezőgazdasági szaktudás messze fölötte áll, akár a háromhónapos téli tanfolyamoknak, akár a két féléves téli gazdasági iskoláknak. Nagy feladatok megoldása vár gazdátársainkra a mezőgazdasági milliárdos programmal, az irányított gazdálkodással — és az ennek végrehajtásával megbízandó gazdasági előjárókkal kapcsolatban.

Aggályát fejezi ki azonban a tekintetben, hogy mint a múltban is történt, megtörténhet most is, hogy mezőgazdasági problémát nem mezőgazdaságilag kellőleg képzett emberekkel fognak megoldani és a kínálkozó tökéletes megoldás helyett, megint félmegoldást kell a mezőgazdaság kárára elkönyvelnünk.

A szakosztály közgyűlésének jelentőségét és fényes sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a délután 5 órakor megkezdett közgyűlés este 9-kor ért véget.

Asztaltársasági összejegyzetek.

Az év első hat hónapjában minden hó első szerdáján bajtársi összejegyzetelt tartottunk egyik gazdatársunk édesapjának budai vendéglőjében. Minden összejegyzetelen 20—30 gazdatársunk jelent meg. Ezen összejegyzetek nagy mértékben elősegítették a gazdatársi összetartozás szellemének ápolását.

Összejegyzeteinket július 1-ével a fokozott háborús helyzetre való tekintettel egyelőre beszüntettük, azonban bajtársaink érdekében és a bajtársi szellem ápolására megtettünk mindent, amit a háborús helyzet megengedett.

Allásközvetítés.

A mezőgazdasági közép- és középfokú iskolák nagymértékű szaporodása a végzett hallgatók mind nagyobb számának következtében nem utolsó sorban szakosztályunk és egyesületünk propagandájának következtében gazdatársainkat a nagy közönség, a vállalatok és hivatalos fórumok mind jobban megismerték. Ennek következtében és a háború, valamint a mezőgazdaság fejlesztése és fejlődése következtében gazdatársaink mind el tudtak helyezkedni és ma már az a helyzet, hogy az érettségizett és képesített gazdák iránti kereslettel egyesületünk nem tudja kielégíteni a szükségletet.

Nyilvántartás.

Gazdatársaink törzskönyvét kiegészítettük az 1942. évfolyammal, úgy hogy a hazánkban eddig végzetek teljes névsora rendelkezésünkre áll. A rendelkezésünkre álló címanyag azonban nem tökéletes és jövő évi programmunk egyik pontjául gazdatársaink jelenlegi pontos címének kikutatását tűztük feladatul.

Tekintettel arra, hogy a kertészeti tanintézetek képezését a középfokú gazdasági tanintézetek mértékére emelték, azokat nyilvántartásunkba szintén fel kívánjuk venni.

Irodalom.

Gazdatársaink irodalmi téren nem sokat tettek. Egy-két cikk jelent meg lapunk hasábjain, napilapokban; folyóiratokban szintén csak egy-két cikket lehetett olvasni gazdatársainktól.

Irodalmi ténykedésünk előmozdítása érdekében most felszólítjuk minden gazdatársunkat, hogy közérdekű gondolataikat, verseiket, elbeszéléseiket, szaccikkeiket és minden olyan közle-

ményt, mely érdeklődésre tarthat számot, szakosztályunk vagy szakosztályi titkárunk címére küldjék meg.

Tervbe vettük, hogy a legjobb cikkeket a leközlésen kívül jutalmazni is fogjuk és így az azokból mindnyájunkra háramló előnyökön kívül esetleg anyagi előnyök is származhatnak.

Propaganda.

Propagandánk kétirányú volt. Célunk egyrészt, hogy szakosztályunk munkásságát minden végzett kartársunk megismerje és önként csatlakozzék mozgalmainkhoz. E célból körlevéllel keressük fel azokat, kik még nem tagjai szakosztályunknak. A negyedik évfolyamos fiatal gazdatársainkat már az iskolában felkeressük körlevelünkkel és felszólítjuk őket csatlakozásra.

Régebben végzett gazdatársaink beszerzésénél elsősorban szakosztályi tagjaink segítségére számítunk, mert ők kint járva az életben, gyakran találkoznak volt iskolatársaikkal, kiket szintén megnyerhetnek mozgalmainkhoz való csatlakozásra.

Propagandánk másik része a nagyközönség felé szól. Ezen a téren pedig mindent megteszünk azért, hogy a jövő művelt magyar gazdaközéposztálya mielőbb ismertté váljék.

Beszámolónk végére értünk és most már fohászunk Istenünkhöz száll, adja megérnünk, hogy a most dúló harc részünkre mielőbb győzelmesen befejeződjék, hogy Széchenyi nyomdokain haladva, megépíthessük a valóban tejjel-mézszel folyó agrár Magyarországot, Európa gyümölcsöskertjét.

Réti Béla

érettségizett gazda, szakosztályi titkár.

Gazdasági Szakértők és Kárbecslők Szakosztálya.

Elnök: *Tuka Géza* jégkárbecslő főfelügyelő.

Alelnök: *Kálnay Vilmos*, mezőgazdasági tanácsos.

Titkár: *Soóky Tóth József* kárbecslő felügyelő.

A szakosztály évközben tartott szakülésén megvitatták a gazdasági szakértői és kárbecslői kar időszerű kérdéseit. Különbösen beható tárgyalás alá vették a gazdasági szakértők díjazásának és a kárbecslők fizetésének és ellátási költségének rendezését.

Okleveles kertészek szakosztálya.

Tb. elnök: *Mohácsy* Mátyás, a Kertészeti Akadémia igazgatója.

Elnök: Dr. *Okályi* Iván m. kir. kert. akadémiai tanár, a GYOE. igazgatója.

Ügyv. alelnök: Dr. *Liszka* Jenő, m. kir. kert. akadémiai tanár.

Titkár: *Bezzegh* Sándor GYOE. titkár.

Az okleveles kertészek szakosztálya *Solthly* László elnök lemondása folytán tisztújítást tartott. Az új elnök nagyszabású programot adott s a szakosztály új vezetősége mindjárt megválasztása után értékes adatgyűjtési munkába fogott. A régi titkárt dr. Liszka Jenőt alelnökké választotta a szakosztály. Az elmúlt évben a szakosztályt különösen az okleveles kertészek státuskérdése, a magánalkalmazásban lévők fizetésrendezése és az okleveles kertészek utánpótlása foglalkoztatta.

Viszony a gazdátársadalmi testületekkel.

Az előző évekhez hasonlóan a múlt évben is barátságos viszonyban voltunk a különböző érdekképviseletekkel. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtóbizottsági ülésein több ízben felszólaltunk gazdatiszti testületi kérdésekben. Az OMGE. ügyv. igazgatónkat a szakoktatást előmozdító irodalmi tevékenységéért a Patria irodalmi jutalomdíjjal tüntette ki. Ez egyesületünk szakoktatást fejlesztő tevékenységének elismerése is. Kifogástalan volt a viszony a mezőgazdasági kamarákkal. A legtöbb kamara részben átengedte a gazdatisztek által fizetett kamarai illetéket szubvenció formájában. A mezőgazdasági kamarák felterjesztést intéztek a 60 éven felüli gazdatisztek segélyezése érdekében. Az Országos Erdészeti Egyesülettel, az Agrárújságírók és Írók Egyesületével is meleg kapcsolatokat tartottunk fenn. Magyaróvárott és Kolozsvárott előadást tartottunk a hallgatók ifjúsági egyesületében és megkezdtük pártoló tagokként való beszervezésüket.

Érdekvédelem.

Az egyesület vezetősége egyforma szeretettel igyekezett legjobb tudása szerint szolgálni a tagok érdekeit. Hatalmas arányú levelezésünk volt, egész évben tömérdek tanácsal szolgáltunk tagjainknak. A tanácsadás tömkelegéből külön ki kell emelnünk a gazdatiszti drágasági pótlék értelmezése körüli tanácsokat. Ez annyi munkát adott és olyan tájékozatlanság uralkodott e tekintetben, hogy kérelmünkre a földművelésügyi minisztérium hivatalos magyarázatot is adott ki. A földbirtokszerzés és bérletszer-

zés módozataira vonatkozólag, a nyugdíjbiztosítással kapcsolatosan a természetbeni járandóságok értékelésére nézve szintén sok tanácsot adtunk. Megfelelő tanáccsal láttuk el a felmondott zsidó bérleteken szolgáló gazdatisztek is, joghelyzetüket illetően.

Egyesületünk hivatalos közlönye, a Gazdatisztek Lapja, révén csaknem száz sajtótermékkel állott csere-viszonyban. Így figyelemmel kísérhettünk minden bennünket érdeklő eseményt, aminek folytán akár regényben, akár novellában, akár filmen, avagy színházban gazdatisztek sértő leírások, vagy ábrázolások voltak, mindig felemeltük tiltakozó szavunkat. Nemcsak az okleveles gazdatisztek, hanem a nem okleveles gazdatisztek, az ispánok, méltatlan feltüntetése ellen is szót emeltünk. Különösen behatóan foglalkoztunk az „Asztagok“ című kiadvánnyal, ezzel kapcsolatban az író ellen feljelentéseket is tettünk. Ilyen irányú munkánkkal annyit mindenesetre elérünk, hogy jobban meggondolják majd a tollforgatók, miképpen írjanak a gazdatisztekéről és a közvélemény is rájön arra, mit jelent a gazdatiszti szolgálat, ki is tulajdonképpen igazában véve a gazdatiszt.

Hadbavonult kartársainkkal fenntartottuk az érintkezést, megküldöttük részükre lapunkat és kiadványunkat és közbenjártunk a fronton rendezett gazdasági tanfolyamok sikere érdekében.

Igen behatóan foglalkoztunk szakoktatási kérdésekkel. A felsőfokú és az alsófokú oktatás előrevitelét egyaránt szorgalmaztuk. Ilyen irányú munkásságunkat részben az Országos Szakoktatási Tanácsban végeztük. Napirenden tartottuk a gazdatiszteknek a népoktatásba való bekapcsolódását. Alaposan megvitattuk a gyakorlatszerzés célravezető útjait. A szakoktatási kérdésekkel való beható foglalkozásunk eredménye, hogy az OMGE ügyv. igazgatónkat kérte fel a mezőgazdasági főiskolákról való előadás tartására a gazdahét alatt.

A nyugdíjnélküli gazdatisztek sorsát is állandóan szőnyegen tartottuk. Az OMBI minden igazgatósági ülésén elővettük ezt a régi kérdést. Bárczay földművelésügyi államtitkárhoz pedig az érdekelt idős gazdatisztek közül küldöttséget vezettünk. Sürgelte a kérdéssel való foglalkozást az a körülmény, hogy a hadikölesön-valorizálás folytán megszüntették részben a segélyezést, a jövőben pedig teljesen beszüntetik. A földművelésügyi minisztérium költségvetésébe fel is vett megfelelő összeget az öreg gazdatisztek segélyezésére, sajnos azonban a pénzügyminisztérium ezt törölte.

A gazdatiszteknek zsidó birtokhoz és bérlethez való jutása érdekében többször közbenjártunk a földművelésügyi minisztérium földbirtokpolitikai osztályán és az Országos Földhitelintézetnél. Kifejezésre juttattuk azt a felfogásunkat, hogy nem volna helyes a zsidó birtokok szétarabolása, ehelyett állami kezelésbe való vételüket és keresztény kézbe való juttatásukat indílványoz-

tuk. Felterjesztésekben mutattunk reá a gazdatisztek birtokhoz juttatásának jelentőségére. Javasoltuk, hogy a háborút viselt gazdatisztek az 5—100 holdas birtokszerzés során a vitézekkel egyenlő elbánásban részesüljenek.

Jubileumi közgyűlésünk tengelyébe állítottuk a jogviszony-szabályozás és a képesítés törvényes rendezését. A Biztosítás Tudományi Társulat ankétjén a gyógykezelésnek a családtagokra való kiterjesztését sürgettük, esetleg szociális biztosítás keretében.

A hadbavonult gazdatisztek családja érdekében is állandóan lépéseket tettünk és erélyesen képviseltük jogaikat.

Az ál-gazdatisztek felderítése kapcsán címbitorlás miatt 6 esetben tettünk feljelentést.

Eljártunk különböző hivataloknál alkalmazott gazdatisztviselők fizetés rendezése ügyében. Gazdatiszti vonatkozásban a családi pótlék bevezetése irányában tettünk lépéseket.

Elvi álláspontunknak megfelelő bírálatban részesítettük a községi gazdasági előljárói intézmény létesítését.

Egy esetben előterjesztést tettünk az alaki képesítés alóli felmentés érdekében egy érdemes, nem okleveles gazdatiszti részére.

Érdekvédelmi munkásságunk sikerét nagy mértékben előmozdította *vitéz dr. Baskay Gyula* alelnökünknek és *Groffits Gábor* tiszteletbeli tagunknak felsőházi szereplése. A 65 éven felüli gazdatisztek segélyezése, a nyugdíjítke befektetése, a gazdatiszti kamara megvalósítása, a gazdasági akadémiák átszervezése, az okleveles gazdák szélesebb körü érvényesülése érdekében mondottak kitűnő felsőházi tagjaink nagyjelentőségű beszédeket.

Szerezzen új tagokat Egyesületünknek!

A Gazdák Biztosító Szövetkezete

egyaránt biztosítója mind a nagy, mind a kisbirtokosságnak.

(Tűz, jég, állat, élet, stb. biztosítás.)

Gazdatiszti nyugdíjbiztosítás.

Az elmúlt évben is érdekvédelmi munkásságunk tekintélyes részét nyugdíjbiztosítási ügyekkel kapcsolatosan végzett bíráló, ellenőrző és javaslattevő tevékenység alkotta. Az OMBI kormánybiztosa, *dr. Herkély Tibor* min. osztályfőnök, vezérigazgatója, *dr. Tomcsányi Gyula* min. osztályfőnök, a vezérigazgató helyettese, *dr. Bartha Miklós* igazgató nagy megértéssel fogadták érdekvédő munkásságunkat.

A gazdatiszti nyugdíjosztály működésében annyiban állott be változás, hogy *dr. Jóna Béla* igazgató kapott megbízást a nyugdíjosztály fő felügyeletének ellátására. Ez az intézkedés igen üdvös volt azért, mert a nyugdíjosztály vezetője, *dr. Keleti Imre* titkár csaknem egész éven át katonáskodott.

Egyesületünk igazgatósági tagjai részben az OMBI igazgatóságában, részben a gazdatiszti biztosítási bizottságban fejtették ki főleg munkájukat. De ezen kívül is állandóan foglalkoztunk a nyugdíjbiztosítás időszerű kérdéseivel. *Rokkantság megelőzési alap* létesítését indítványoztuk a díjbevétel 6%-ából, hogy ennek révén szociális alkotásokra mód legyen. A folyósított nyugdíjak 30%-os *felemelését* javasoltuk az OTI és a MABI példájára, sajnos, ez a múlt évben nem történt meg. Kb. 10 földbirtokot ajánlottunk az OMBI-nak megvételre és kifogásoltuk, hogy a földművelésügyi minisztérium nem folyósítja a gazdatiszti nyugdíjagazat részére a törvényben biztosított 100.000.— pengő szubvenciót. Állandóan szorgalmaztuk az ingatlanba való befektetést. Az OMBI törekvéseink támogatására 7.000.— pengőt adományozott, abból a célból, hogy Balatonfüreden a Szövetség üdülőházában üdüloszobát vásárolhassunk.

Az igazgatóság és a biztosítási bizottság.

Az OMBI igazgatóságának elnöke *Putnoky Móric* titkos tanácsos, a képviselőház háznagya. Egyesületünk részéről kiküldött tagok: *Bayer János*, *Faber György*, *Legány Ödön*, *Lelkes Béla*. Rajtuk kívül még *Fabricius Endre* tb. elnökünk és *báró Vay Miklós* elnökünk is tagjai az igazgatóságnak. Az igazgatóság tagja *dr. Halács Ágoston* tb. tagunk is. Így a húsztagú igazgatóságban egyesületünk érdekeltségéből 7 tag foglal helyet.

A gazdatiszti biztosítási bizottság tagjai a munkaadók részéről: gróf *Dessewffy Aurél*, *Fabricius Endre*, *dr. Meixner Emil*, gróf *Teleki Béla*.

A gazdatiszti biztosítási bizottság ülésain

35 esetben helybenhagyta az Intézet vezérigazgatójának határozatát,

10 esetben megváltoztatta az Intézet vezérigazgatójának határozatát,

5 esetben a rendkívüli segély iránti kérelmeket elutasította,
12 esetben a rendkívüli segélyt megállapította,
2 esetben az ügyet napirendről levette.

Részletes jelentés.

Az OMBI hivatalos összeállítása alapján dr. Illés Ferenc igazgató szakavatott szerkesztésében közöljük a gazdatiszti nyugdíjbiztosítás közérdeklődésre számot tartható érdekes adatait.

A gazdatisztek öregségi stb. kötelező biztosításáról előző évi jelentésünkben még csupán a trianoni csonkaország területén lakó és működő biztosítottakkal kapcsolatos beszámolót nyújthattunk. A visszacsatolt felvidéki, kárpátaljai, keleti és erdélyi országrészek gazdatiszti csoportjába tartozó biztosításra kötelezettjeinek (gazdatiszteknek, gazdasági egyesületi tisztviselőknek, gazdasági altiszteknek) a magyar társadalombiztosítási rendszerbe való beillesztése a 300/1941. és az 1760/1941. M. E. számú rendeletek alapján az 1941. évben megkezdődött. A visszacsatolt délvidéki területekre azonban a gazdatiszti nyugdíjbiztosításra vonatkozó magyar jogszabályok az 1941. évben még nem terjesztettek ki. Alábbi beszámolónk tehát csupán a volt Csehszlovákiától, továbbá Romániától visszacsatolt területekkel megnagyobbodott országhatárra vonatkozik. E területen a gazdatiszti biztosítás állapotát a következő főbb számok jelzik:

3.403 a folyamatos-,

1.110 a szünetelő biztosításúak száma, vagyis

4.513 volt az összes besorozottak száma.

507 az összes (e biztosítási ág fennállása óta) megszüntült biztosításúak száma, ebből

283 a végkielégítettek száma.

A volt Csehszlovákiától átvettünk

474 folyamatos biztosításút, akik közül

155 a tulajdonképeni gazdatiszt,

213 a CsMT szerint várományt szerzett gazdasági altiszt,

106 pedig az OMBI által biztosítási osztályokba már be nem sorozott oly biztosítottak száma, akiknél az országhatár megváltozása, illetőleg 1938. október 1. után következett be a biztosítás szolgáltatására igényt nyújtó biztosítási esemény.

84 a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen először besorozottak száma, ebből

17 a tulajdonképeni gazdatiszt,

67 pedig a gazdasági egyesületi tisztviselők száma.

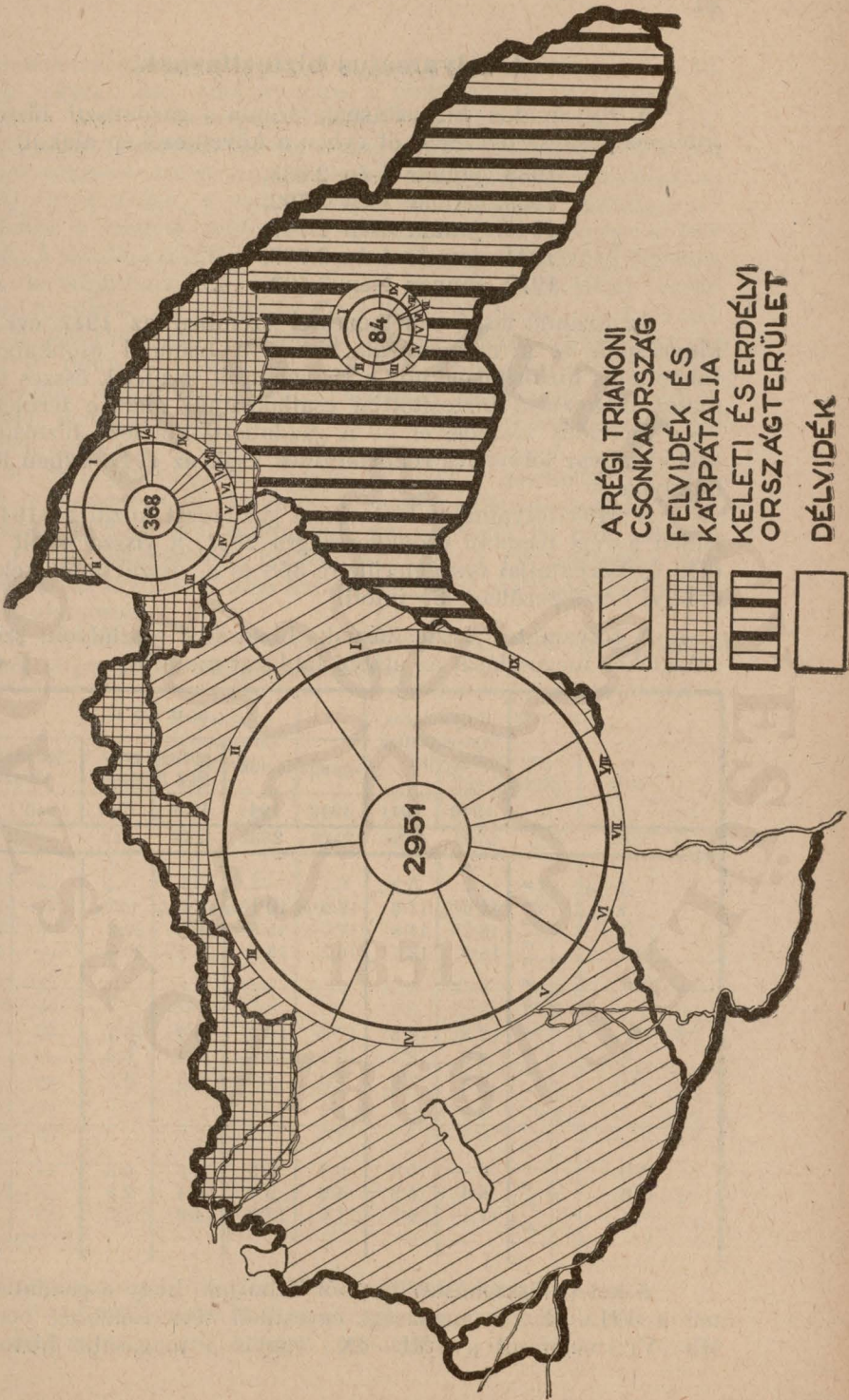
A biztosítás nyugdíj szolgáltatásait élvezők száma 596 volt, amely szám a következőképp részleteződik:

268 az öregségi,

155 a megrokknási és

173 az özvegyi járadékot élvezők száma.

FOLYAMATOS BIZTOSÍTÁSÚ GAZDATISZTEK
 a régi trianoni csonka- és a visszacsatolt országrészekon biztosítási osztályok szerint

A folyamatos biztosításúak.

A folyamatos biztosításúak száma a gazdatiszti biztosítás intézményesítése óta eltelt öt évben a következőképp alakult:

1938. január 1-én 2.635,
1939. január 1-én 2.702,
1940. január 1-én 2.749,
1941. január 1-én 2.763,
1942. január 1-én 3.403.

Az állandó lassú emelkedéssel szemben az 1942. évi nagy kiugrásnak az a magyarázata, hogy a trianoni csonkaországi folyamatos biztosításúakhoz a visszacsatolt területek összes folyamatos biztosítású biztosítottjai csatlakoztak, mert e területeken — a Délvidék kivételével — a gazdatiszti kötelező biztosításról szóló magyar törvényes rendelkezések csak az 1941. évben léptek hatályba.

A 3403 folyamatos biztosítású gazdatiszt közül az 1942. év elején a régi trianoni csonkaországra 2951, a visszacsatolt felvidéki és kárpátaljai országterületre 368 és a visszacsatolt keleti és erdélyi országterületre 84 jutott.

A folyamatos biztosításúak biztosítási osztályok szerinti százalékos megoszlását az alábbi táblázat mutatja:

		Folyamatos biztosításúak együtt		K ü l ö n a					
				gazdatisztek		gazdasági egyesületi tisztviselők		gazdasági altisztek	
		1940	1941	1940	1941	1940	1941	1940	1941
100% =		2763	3403	2519	2836	244	359	—	208
I. A	biztosítási osztály	—	0·30%	—	—	—	—	—	4·80%
I.		13·90%	11·9	13·90%	10·10%	13·90%	120%	—	35·10%
II.		18·2	17·8	17·—	15·8	30·3	22·3	—	37·—
III.		16·9	16·7	16·2	15·2	24·2	29·—	—	15·4
IV.		12·3	12·8	12·5	13·4	10·7	13·1	—	4·3
V.		9·9	8·5	10·1	9·—	7·4	8·3	—	1·4
VI.		7·4	6·6	7·8	7·3	3·3	4·2	—	1·—
VII.		6·—	5·4	6·3	6·5	2·9	0·8	—	—
VIII.		4·4	4·8	4·6	5·4	2·4	2·8	—	1·—
IX.	11·—	15·2	11·6	17·3	4·9	7·5	—	—	

A két év összehasonlításából láthatjuk, hogy a gazdatisztek-nél a VII.—IX., a gazdasági egyesületi tisztviselőknél pedig a III.—VI., valamint a VIII.—IX., vagyis a magasabb biztosítási

osztályúak aránya az alacsonyabb osztályúak terhére emelkedett. Ennek egyik oka mindenesetre a biztosítottak fizetésének a 340/1941. M. E., illetőleg a 195.000/1941. VI.—1. F. M. sz. rendelettel történt emelése. Bizonyos mérvű eltolódást azonban a volt Csehszlovákiától átvett biztosítottaknak és e biztosítási csoportban egy új alcsoportnak, a volt Csehszlovákiától átvett gazdasági altiszteknek a magyar biztosítási rendszerbe való belépése is előidézt. A gazdasági altisztek alacsonyabb javadalmazású egyének lévén, természetesen túlnyomóan az alsó biztosítási osztályokba kerültek. Az ő alacsonyabb fizetésük hozta magával azt, hogy a 300/1941. sz. rendelet 25. §-a új biztosítási osztályt, az „I. A“-t rendszeresítette, amelybe oly biztosításra kötelezettek sorozandók, akiknek évi javadalmazása a 900 pengőt nem éri el. Az 1941. december 31-ig a volt Csehszlovákiától átvett gazdasági altisztek száma 208, ebből a legalacsonyabb-, az I. A—III. biztosítási osztályokba 192, vagyis az összes gazdasági altisztek 92.3%-a soroztatott be. Különös figyelmet érdemel azonban a IX. biztosítási osztály arányszámának magas volta és erős emelkedése. Ennek magyarázata nyilván az, hogy a IX. biztosítási osztályban a javadalmazás alsó határa — a mai gazdasági viszonyok mellett alacsony.

A folyamatos biztosításúak életkorok szerinti megfigyelése céljából álljon itt az alábbi táblázat:

É l e t k o r	Folyamatos biztosításúak együtt		K ü l ö n a					
			gazdatisztek		gazdasági egvesületi tisztviselők		% altis k	
			1940	1941	1940	1941	1940	1941
100% =	2763	3403	2519	2836	244	359	—	208
16—20	1·3	2—	1·3	1·8	2—	4·2	—	—
21—25	4—	4·7	3·8	4·1	6·55	12—	—	—
26—30	14·7	14—	13·4	13·4	27·9	26·7	—	—
31—35	14·7	12·6	14·6	12·9	15·6	16·4	—	2·4
36—40	21·9	17·9	21·7	18·9	23·8	14·2	—	10·1
41—45	15·7	17·6	16·2	18·2	10·6	12·8	—	18·7
46—50	10·2	10·5	10·6	10·6	6·55	6·4	—	16·8
51—55	9—	9·2	9·5	9·2	3·7	3·9	—	17·3
56—60	6·5	7·7	6·8	7·6	2·9	2·8	—	17·8
61—65	1·9	3·2	2—	2·9	—·4	—·6	—	13—
66	—·1	—·4	—·1	—·2	—	—	—	3·4
ismeretlen	—	—·2	—·—	—·2	—	—	—	—·5

A legmagasabb %-ot a 36—40 év közöttiek képviselik.

A magasabb biztosítási osztályok arányszámának emelkedését a biztosítottak életkorának emelkedése is előidézte, amely

emelkedéssel rendszerint nagyobb cím és magasabb javadalmas is együtt szokott járni. Az összes biztosítottak életkorának emelkedése a gazdasági biztosításban egyenlőre még folytatódni fog, mert e biztosítási intézmény még igen fiatal, mindössze csak 5 éves multra tekint vissza; a meginduláskor tudvalevőleg a törvény 2. §-a értelmében a biztosítási kötelezettség alól mentesültek azok, akik a törvény hatálybalépése napján a 60. életévüket betöltötték, vagy szerződés alapján nyugdíjra követelést, vagy várományt szereztek. Ennek folyamán az 50, de legerősebben a 60 éven felüliek aránya emelkedett. Az életkor emelkedésében a volt Csehszlovákiától visszatért területek biztosítottjainak, s különösen a gazdasági altiszteknek a bekapcsolódása is szerepet játszik, akik általában magasabb korúak, mint a gazdasági és a gazdasági egyesületi tisztviselők. A legfiatalabb gazdasági altiszt ugyanis 32 éves.

A szünetelő biztosításúak.

A december 31-én szünetelő biztosításúaknak a száma évről-évre emelkedik:

1937-ben	—	—	—	—	—	—	121
1938-ban	—	—	—	—	—	—	303
1939-ben	—	—	—	—	—	—	619
1940-ben	—	—	—	—	—	—	898
1941-ben	—	—	—	—	—	—	1.110

Ha a szünetelőket a szolgálatukból való kilépésük éve szerint osztjuk szét, a következő képet kapjuk:

		A szünetelő biztosításúak				
		1940		1941		
		évi december 31-én				
Összesen :		898	=100%	1	=100%	
Biztosítási kötelezettséggel járó szolgálatukból az	1937.	évből léptek ki	83	= 9.2	76	= 6.8
	1938.		176	= 19.6	145	= 13.1
	1939.		299	= 33.3	236	= 21.3
	1940.		340	= 37.9	321	= 28.9
	1941.		—	—	332	= 29.9

Látható, hogy a múltba távolodó évek szünetelő biztosításúinak száma évről-évre fokozatosan kisebb, továbbá, hogy az egyes évfolyamok szünetelő biztosításúinak száma apad.

Az 1941. év folyamán 77 oly biztosításkötelezett vált újból folyamatos biztosításúvá, aki a korábbi évek egyikében vált

szünetelővé. Az ilykép reaktiváltak új alkalmaztatási helyükön — általában magasabb összegű javadalmazással helyezkedtek el, s ezért magasabb biztosítási osztályba is kerültek. A reaktiváltak közül ugyanis a

		a korábbi	az új
		alkalmaztatási helyén	
az I—III.	biztosítási osztályba tartozott	64·90%	38·90%
IV—VI.		22·10%	33·80%
VII—IX.		13·0%	27·30%

A folyamatos biztosításúaknak a szünetelőkkel biztosítási osztályonként való összehasonlítása céljából álljon itt az alábbi számtábla:

		folyamatos		szünetelő	
		biztosításúak			
		1940	1941	1940	1941
		d e c e m b e r 31-én			
Összesen 100% =		2763	3403	898	1110
I. A. — III.	biztosítási osztályban	49·—	46·7	76·3	74·7
IV. — VI.		29·6	27·9	15·5	15·2
VII. — IX.		21·4	25·4	8·2	10·1

A két csoport közötti lényeges eltérés abban áll, hogy a szünetelő biztosításúak arányszáma az alacsony biztosítási osztályokban nagyobb, a magas (VII.—IX.) biztosítási osztályokban ellenben kisebb, mint a folyamatosaké, ami azt bizonyítja, hogy a jó állásban lévő — magas biztosítási osztályúak — állásaikat ritkábban hagyják el, mint az alacsonyabb biztosításúak. Figyelmet érdemel azonban az, hogy a magas biztosítási osztályban lévők arányszáma még a szünetelő biztosításúaknál is emelkedett. Hasonló jelenségeket látunk, ha a folyamatos és szünetelő biztosításúakat életkoruk szerint hasonlítjuk össze. Ebből az összehasonlításból is az tűnik ki, hogy a fiatalabb évjáratok biztosítottjai nagyobb arányban változtatják állásaikat, s könnyebben válnak szünetelőkké, mint az idősek.

Önkéntes biztosítás.

Az önkéntes többletbiztosítás jelentőségéből sokat vesztett. Ugyanis az 1936:XXXVI. t.-c. hatálybalépésétől számított 3 éven belül — 1940. június 10-ig volt meg a lehetősége annak, hogy az önkéntes többletbiztosítást létesítő biztosított a törvény hatálybalépését megelőzően gazdasági szolgálatban eltöltött idejét, azonban legfeljebb 10 félévet a várakozási idejébe beszámíttat-

hasson. Ez a kedvezmény 1940. június 10. óta nem áll fenn, így többletbiztosítást csak a kötelező-, vagy az önkéntes tovább-biztosításban eltöltött félévekre lehet kötni. Ez a magyarázata annak, hogy a többletbiztosítást létesítők száma 1941. évben igen csekély volt.

A visszatért területeken ez a hároméves határidő (1941. január 1-től 1943. december 31-ig) még nem járt le ugyan, de e területeken a kötelező biztosítás már korábban is fennállott s ezért itt a visszavásárlás szüksége és lehetősége csak azoknál áll fenn, akik valamely oknál fogva a biztosításból kimaradtak. Ez az oka annak, hogy a 10 félévnek a várakozási időbe való beszámíthatása kedvezményével egybekapcsolt többletbiztosítást (visszavásárlást) létesítők száma egészen alacsony.

Az önkéntes öregségi különbiztosítást és az önkéntes tovább-biztosítást létesítők száma is alacsony volt.

A biztosítottak létszámában beállott változások.

Az először besorozottak száma a gazdatiszti biztosítási ág fennállása óta a következőképpen alakult:

1937-ben	—	—	—	—	—	—	—	2.756
1938-ban	—	—	—	—	—	—	—	340
1939-ben	—	—	—	—	—	—	—	500
1940-ben	—	—	—	—	—	—	—	434
1941-ben	—	—	—	—	—	—	—	667

Az 1937. év a gazdatiszti biztosítás megindulásának éve lévén a 2.756-os szám (a törvény 2. §-ának a—e pontjai által mentesítetteket kivéve) az egész gazdatiszti társadalmat jelenti. Ezzel szemben a többi év első besorozottainak száma már az „utánpótlás“ száma. Feltűnően nagy az 1941. évben először besorozottaknak 667-es száma is. E nagy számban azonban a keleti és erdélyi országterület gazdatiszti társadalmának 1941. december 31-ig besorozott zöme is bent van. E szám (84) jellege tulajdonképpen a trianoni csonkaországban 1937-ben először besorozottak számával azonos. Ez a 84 erdélyi gazdatiszt ugyanis nem 1941. évben lépett először gazdatiszti szolgálatba, hanem olyan, aki 1941. december 31-én e visszacsatolt területen gazdatiszti biztosítási kötelezettség alá eső alkalmazásban állott, tekintet nélkül arra, hogy szolgálatát mikor kezdte meg. Eszerint tehát az 1941. évben először besorozottak 667-es száma a következőkép alakul: 583 a tulajdonképeni először besorozott gazdatiszt (az utánpótlás).

84 a keleti és erdélyi területek gazdatiszti biztosítási kötelezettjeinek a zöme.

Az 583-as szám is azonban — a korábbi évekéhez viszonyítva — eléggé magas. Ennek az a magyarázata, hogy amíg a korábbi években az először besorozottak száma még csak a

trianoni csonkaország —, addig az 1941. év 583-as száma már a volt Csehszlovákiától visszacsatolt részekkel megnagyobbodott országterület először besorozottainak a száma.

A keleti és erdélyi területen besorozottak száma azonban még nem végleges. A biztosítás-kötelezettek besorozása a statisztikai táblázatos feldolgozáskor még tartott, úgy, hogy e területek biztosítás-kötelezettjei zömének végleges számát csak később lehet megállapítani. E területen a 84 besorozottnak 20.2%-a gazdatiszt és 79.8%-a gazdasági egyesületi tisztviselő, ezzel szemben a megnagyobbodott országterületen (a Délvidék kivételével) a folyamatos biztosításúaknak 83.3%-a gazdatiszt és csak 10.6%-a egyesületi tisztviselő, 6.1%-a pedig gazdasági altiszt.

Megemlítendő, hogy az először besorozottak között 7 olyan is van, akik az Intézetnél már korábban is biztosítva voltak, azonban ez a korábbi biztosításuk — pl. végkielégítés folytán — teljesen megszűnt.

A volt Csehszlovákiától átvett oly gazdatiszti biztosítás-kötelezetteknek száma, akik a fordulónapon (1938. október 1.) a biztosítás szolgáltatásait nem élvezték — 474. Ezek közül 106-ot a 11.770/1939. M. E. sz. rendeletben megjelölt magyar társadalombiztosítási szervek 1940. december 31-ig járadékossá minősítettek s így az Intézet által biztosítási osztályba már besorozhatók nem voltak. E 106-on (22.4%) túl.

155 (32.7%) a tulajdonképpeni gazdatiszt,

213 (44.9%) pedig a CsMT szerint várományt szerzett gazdasági altiszt. A gazdasági altisztek teszik ki tehát a volt Csehszlovákiától visszacsatolt területekkel átvett gazdatiszti biztosítás-kötelezettek többségét. A gazdasági altisztek biztosítási osztályonként a következőkép oszlanak meg:

Összes gazdasági altiszt 213 = 100%, ebből az	
I/A. biztosítási osztályba — — —	4.7%
I. biztosítási osztályba — — —	35.7%
II. biztosítási osztályba — — —	37.1%
III. biztosítási osztályba — — —	15.—%
IV. biztosítási osztályba — — —	4.2%
V. biztosítási osztályba — — —	1.4%
VI. biztosítási osztályba — — —	0.95%
VII. biztosítási osztályba — — —	—
VIII. biztosítási osztályba — — —	0.95%
IX. biztosítási osztályba — — —	—

soroztatott be.

A gazdasági altisztek többsége tehát épp úgy, mint a folyamatos biztosításúaké a II. biztosítási osztályba soroztatott s vannak közöttük magasabb (VIII.) biztosítási osztályba sorozottak is.

A visszacsatolt területekkel átvett biztosításkötelezettek számát a folyamatos biztosításúakéval összehasonlítva a következő képet kapjuk:

		Folyamatos biztosításúak	A volt Csehszlovákiától átvett biztosítás-kötelezettek	Romániától
		3403=100%	474=100%	84=100%
1/A—III.	} biztosítási osztályba sorozottak	46·7%	51·1%	63·1%
IV—VI.		27·9%	13·7%	20·25%
VII—IX.		25·4%	12·8%	16·65%
Bizt. osztályba be nem sorozottak		—	22·4%	—
40 éven aluliak		51·2%	24·0%	57·1%
41 „ felüliek		48·8%	76·0%	42·9%

Az eltérés tehát úgy a biztosítási osztályok, mint a korcsoportok szerinti megoszlásnál igen erős.

A gazdatiszti nyugdíjbiztosításból (végkielégítés stb. által) végképen kiesett biztosítottak száma a következőkép oszlik meg:

1940.	1941.	A gazdatiszti biztosítás megindulása óta eltelt 5 év alatt	
é v b e n			
156=100%	236=100%	507=100%	
36·5%	32·2%	34·3%	önállósította magát
28·8%	45·8%	32·7%	közületi nyugdíjas állásba lépett
10·3%	2·5%	7·3%	utólag megállapított, hogy gazdatiszti biztosítási kötelezettség alá nem tartozik
9·6%	5·5%	9·7%	meghalt
9·0%	7·2%	8·3%	más (MABI) társadalombiztosítás körébe tartozó alkalmazást kapott
3·2%	3·4%	3·6%	férjhez ment
1·3%	—	1·1%	kivándorolt
1·3%	2·5%	2·0%	a várakozási idő eltöltése előtt megrokkant
—	0·9%	1·0%	nyugdíjas lett

A biztosítás fennállása óta eltelt 5 év alatt megszűnt biztosítottaknak a többsége önállósította magát; az 1941. évi többség ellenben közületi állásba lépett, ami annak tulajdonítható, hogy a visszacsatolt területeken sok ily közületi állás kínálkozott a gazdatiszteknek.

Itt kell a zsidó biztosítottakról is megemlékeznünk. A zsidók országos aránya az 1940. évben 6.6% volt. Ezzel szemben

a folyamatos biztosításúaknak	—	7.8%-a,
a szünetelő biztosításúaknak	— —	11.4%-a,
a megszűnt biztosításúaknak	— —	16.5%-a

volt zsidó.

E három számarány a zsidótörvény hatásáról tesz tanúságot. A megszűnt biztosítású zsidók 75%-a önállósította magát.

Az 507 megszűnt biztosítású közül 283 végkielégítettet, a végkielégítetteknek pedig 23.7%-a volt zsidó.

A közületi nyugdíjas állásokba lépetteknek	78.7%-a,
a más társadalombiztosítás körébe jutottaknak	70.6%-a,
a magukat önállósítottaknak pedig	51.3%-a.

az I.—IV. biztosítási osztályba volt utoljára besorozva.

Ebből látszik, hogy a gazdatiszti pályával többnyire azok szakítanak, akiknek a javadalmazása alacsony. Ez a megállapítás leginkább a közületi nyugdíjas állásba lépőkre áll. A magukat önállósítók között már gyakrabban olyanokat találunk, akik magasabb biztosítási osztályban voltak, s így módjukban állott az önállósításhoz szükséges tőkét és tapasztalatokat megszerezni.

A biztosítás szolgáltatásai.

A gazdatiszti biztosításban a nyugdíjjogosultság egyik feltétele a 20 félévi várakozási időnek az eltöltése. Tekintettel arra, hogy a biztosítás kezdetétől 1941. december 31-ig csak 9 félév telt el, a nyugdíjbiztosítási törvény életbelépte előtt gazdatiszti szolgálatban eltöltött időre kötött többletbiztosítás révén pedig legfeljebb 10 félévet lehet a várakozási időbe számítani, ezidő-szerint nyugdíjat csak oly gazdatisztek (egyesületi tisztviselők), gazdatiszti özvegyek, árvák kaphatnak, akik, illetve akiknek férje, vagy atyja a szükséges várakozási időt vagy legalább annak egy részét más biztosításban már előzőleg megszerezte. Ezért a trianoni csonkaország területén a nyugdíjasok száma még csekély:

öregségi nyugdíjas	— — — — —	2,
özvegyi nyugdíjas	— — — — —	4

volt az 1941. évben. Innen van az is, hogy aránylag sokan — 157-en — kaptak az 1941. évben végkielégítést, 15-en pedig rendkívüli segílyt.

A visszacsatolt felvidéki és kárpátaljai területekkel átvett gazdatiszti biztosítású nyugdíjasok száma természetesen sokkal nagyobb, mint a régi trianoni csonkaországiaké, mert e területeken — a röviden CsMT-nek nevezett „felsőbb szolgálatokban levő magánalkalmazottak nyugdíjbiztosításáról szóló törvény” 1922. óta áll fenn. Sőt e területen bizonyos aránytalanság is mutatkozik, amennyiben a biztosítottak száma (368) kisebb, mint a nyugdíjat élvezők száma (590). Ez az aránytalanság azonban az átvétellel járó kezdeti jelenség, ami idővel eltűnik.

A nyugdíjasok számának megfigyelhetése céljából álljon itt az alábbi táblázat:

	Az 1941. december 31-én nyugdíjat élvezők			A felvidéki és kárpátaljai oly átvettek, akik a nyugdíjat már a fordulónap előtt is élvezték	
	a trianoni csonkaországon a magyar törvények ésa visszacsatolt területen a CsMT alapján	csak a CsMT szerinti nyugdíjasok	akiknek csak a fordulónap (1938 okt. 1.) után folyósították a CsMT szerinti nyugdíjat	1938. október 1-én	1941. december 31-én
	I.	II.	III.	IV.	V.
	596 = 100%	590 = 100%	108 = 100%	520 = 100%	493 = 100%
Öregségi nyugdíjas	45%	45.1%	46.7%	45.2%	44.6%
Rokkantsági nyugdíjas	26	26.3	23.3	26.9	26.6
Özvegyi nyugdíjas	29	28.6	30.—	27.9	28.8

Az I. alatti 596 nyugdíjas között van az a — fentebb említett — 2 öregségi és 4 özvegyi nyugdíjas, aki nem a visszacsatolt, hanem a trianoni csonkaországban él és csak a magyar gazdasági nyugdíjbiztosítási törvény alapján kapja nyugdíját.

A IV. alatti 520-hoz 106 olyan nyugdíjas került, akinek nyugdíját a CsMT szerinti biztosításban szerzett váromány alapján a fordulónap után a különféle biztosítási szervek (m. kir. belügyminiszter, OTI elnöke, stb. lásd a 11.770/1939. M. E. sz. rendeletben) folyósították, s akik ezért biztosítási osztályba sorolhatók már nem voltak. E (520 + 106) 626 nyugdíjas közül időközben 36 elhalt s így jön ki a II. alatti 590-es szám.

A nyugdíjasok 1941. december 31-n életkoruk szerint a következőkép oszlanak meg:

	A régi trianoni csonkaország és a volt Csehszlovákia nyugdíjasai együtt	K ü l ö n a z			
		596=100%/o	n y u g d í j a s o k		
			öregségi	megrokkanási	özvegyi
		268=100%/o	155=100%/o	173=100%/o	
32 éves	0.3	—	0.7	0.6	
37, 39, 40 "	1.3	—	—	4.6	
41—45 "	2.—	—	1.3	5.8	
46—50 "	3.7	—	4.5	8.7	
51—55 "	5.7	—	9.—	11.6	
56—60 "	11.3	1.9	24.5	13.9	
61—65 "	18.8	16.8	26.5	15.—	
66—70 "	22.8	35.4	16.1	9.3	
71—75 "	17.1	27.2	7.7	9.8	
76—80 "	7.6	11.2	3.9	5.2	
81—85 "	3.—	3.4	3.9	1.7	
86, 87 "	0.7	1.1	—	0.6	
ismeretlen	5.7	3.—	1.9	13.2	

E szerint

az öregségi nyugdíjasoknak — — 18.7%-a,
 a megrokkanási nyugdíjasoknak — 66.7%-a,
 az özvegyi nyugdíjasoknak pedig — 60.2%-a

65 éven aluli korú. A legfiatalabb korcsoportokban az özvegyi nyugdíjasok vannak többségben.

Az 1600/1940. M. E. sz. rendelet kimondja, hogy a 11.770/1939. M. E. sz. rendelet 16. §-a értelmében nyugdíjra jogosult felsőbb szolgálatban lévő magánalkalmazottaknak az e rendelet 18. és 19. §-a alapján járó csökkentett nyugdíját (aggkori, rokkantsági, özvegyi, árva- és szülőjáradékát) és nevelési pótlékát segély címén ki lehet egészíteni. Ily nyugdíjpótló segélyt az 1941. évben 452 nyugdíjas kapott.

A volt Csehszlovákiától átvett és gyermekeik után is szolgáltatásokat élvező nyugdíjas szülők száma a következőképp alakult:

	Oly nyugdíjas szülők akik			
	már 1938. okt. 1. előtt is		1941. december 31.-én	
	élveztek gyermeki szolgáltatásokat			
	szülők	gyermekeik	szülők	gyermekeik
	92=100%	184=100%	95=100%	181=100%
Nevelési segélyt is élvező öregségi és rokkantsági nyugdíjasok	67.4	66.8	63.1	61.9
Félarva járadékot is élvező nyugdíjas özvegyek	32.6	33.2	36.9	38.1

Az itt feltüntetettek felül

1938. október 1-én — — 8 elhalt apa 19,
 1941. december 31-én — 5 elhalt apa 12

teljes árvája kap árva-járadékot.

A gyermekek száma tehát

1938 október 1-én — — (184 + 19) 203,
 1941 december 31-én — (181 + 12) 193

volt. Vagyis 1941. december 31-én *több* szülő *kevesebb* gyermek után kap gyermeki szolgáltatást. A 193 gyermek közül 139 olyan gyermek volt, aki után már a fordulónap előtt is —, 54 pedig olyan, aki után már csak a fordulónapot követő időben nyújtott a biztosítás gyermeki szolgáltatást.

A gyermekek korcsoportok szerinti megoszlása a következő volt:

	1938 október 1-én (a fordulónapon)	1941 december 31-én
	203 = 100%	193 = 100%
Egy éven aluli	— 0/0	1'6 9/0
1—5 éves	0'5	3'6
6—10 „	8'9	12'4
11—15 „	28'6	38'9
16—20 „	51'7	37'8
21—24 „	10'3	5'7

Az egyes korcsoportok létszámában az idők folyamán tehát lényeges eltolódás keletkezett, amennyiben az idősebb korcsoportok létszáma jelentékenyen csökkent.

A szülők gyermeki szolgáltatásra jogcímet nyújtó gyermekek száma szerint a következőképp oszlottak meg:

	1938 október 1.	1941 december 31.
	92 = 100%	95 = 100%
1 gyermek után	42'4 %	48'4 0/0
2 „ „	33'7	26'3
3 „ „	12'—	14'7
4 „ „	6'5	7'4
5 „ „	4'3	3'2
6 „ „	1'1	—

A gazdasági nyugdíjbiztosítási ág a kezdettől (az alapításától) fogva az alábbi szolgáltatásokat nyújtotta:

A gazdaságtek öregségi, rokkantsági és haláleseti kötelező biztosításának szolgáltatásai az 1937—1941. években.

Év	Összesen	Öreg-ségi	Rokkantsági	Öz-vegyi	Nevelési, segély, árva-járadék	1600/1940. M. E. szerinti segély	Teme-tési segély	Vég-kielégítés	Rend-kívüli segély
P e n g ő									
1937.	115	—	—	—	—	—	—	115	—
1938.	4.724	—	—	—	—	—	—	4.551	173
1939.	29.489	—	—	254	—	—	—	23.273	5.962
1940.	72.511	274	—	380	—	—	—	55.643	16.214
1941.	289.546	52.227	26.553	19.011	7.256	34.349	626	123.237	26.287

Vagyonelhelyezés.

A központi igazgatóság ingatlanvásárlási bizottsága a gazdatiszti nyugdíjbiztosítási ág díjtartalékalapja részére megvásárolta

a IX. ker. Mester-u. 37. sz. alatti ingatlant (6 emeletes bérházat) 720.000 P-ért,

Vas megyeren (Szabolcs vm.) villanyteleppel, gazdasági épületekkel, gazdasági vasúttal felszerelt 500 kat. holdas mezőgazdasági ingatlant 531.650 P vételárért.

Az ingatlant az Intézet 6 évre, — kat. holdanként 200 kg. búza pénzbeli egyenértékéért haszonbérbe adta *Claus József* okl. kertész, kert. főfelügyelőnek. E haszonbéren felül a haszonbérelő viseli az összes adót és minden más közterhet az ármentesítő járulékkal együtt. Haszonbérlet terheli a gazdasági vasútak és az épületeknek a fenntartási kötelezettsége is.

Az Intézet a vas megyeri birtokból 3 kat. holdat 50 évre — gazdasági termények tartósítására szolgáló szárítóüzem céljára — egy korlátolt felelősségű társaságnak 1.000 P, illetőleg az Intézet kívánságára 33 q felsőtiszavidéki búza évi bérért haszonbérbe adott.

Az Intézet a gazdatiszti nyugdíjbiztosítási ág díjtartaléka részére

750.000 P névértékű erdélyi beruházási kölcsönt és

10.000 P névértékű erdélyi nyereségykölcsönkötvényt jegyzett.

Eredmény számla.

(Pengo)

Év	Összesen	BEVÉTELEK			KIADÁSOK					
		Biztosítási díj	Ingatlanok jövedelme, tőkekamat	Állami hozzájárulás	A biztosítási szolgáltatásai		Ügyviteli költség és subventio		Ingatlanok értékcsökkenése	Tartalékolásra fordított összeg
					Nyugdíjak és segélyek	Is. Intézet 40 éves tennivalóságai emélté kére támogatott tennivalói szabály				
1939	1,333.482	1,164.561	103.921	65.000	29.489	—	32.500	—	1,271.493	
1940	1,718.966	1,472.222	181.744	65.000	72.511	—	35.406	—	1,611.049	
1941	1,645.522	1,386.387	259.135	—	305.749	10.000	37.912	22.273	1,269.588	

A kartelen kívüli

Gazdák Biztosító Szövetkezete

mezőgazdasági érdekeket szolgál. (Tűz, jég, mezőgazdasági átalány, állat, élet stb. biztosítás.)

A gazdatisztek vallása.

		Összesen		v a l l á s ú										
				római katolikus	görög katolikus	református	evangélikus	görögkeleti	unitárius	összes keresztény	izraelita	felekezeten kívüli	ismeretlen	
Összesen		5020	3201	72	716	397	1	8	395	475	1	149		
1941. december 31-én szünetelő b i z t o s i t á s ú folyamatos	gazdatiszt	férfi és nő együtt külön a nő	3403	2836 109	1867 82	35 2	372 4	209 12		2 100	2485 7	259 1	92 2	
	gazdasági egyesületi tisztviselő	férfi és nő együtt külön a nő		359 96	217 62	3 19	82 10	39 1	4 1	345 92	2	2	12 4	
	gazdasági altiszt (női nincs)			208	171	7	17	4	1		200	3		5
	gazdatiszt	férfi és nő együtt külön a nő		1110	995 19	584 14	20 1	149 1	86			839 16	126 3	30
gazdasági egyesületi tisztviselő	férfi és nő együtt külön a nő	110 27	67 17		1	26 6	13 2			107 25	1 1	2 1		
gazdasági altiszt (női nincs)		5	4				1			5				

A fenti kimutatás érdekes adata, hogy 5.020 gazdatisztból 475 zsidó. Ez azt jelenti, hogy a 6.6%-os országos arányszám mellett a gazdatisztek 9.3%-a zsidó.

Véglegesen kivált a biztosításból 474 gazdatiszt, ezek közül 82 zsidó. (egyhatoda) A kiváltak közül 63 önállósította magát, 4 kivándorolt, 2 férjhezment, 2 MABI-hoz került, 2 megrokkant, 6 meghalt, 3 pedig töröltetett.

Eredmények.

Az egyesületi tevékenység eredményeit jórészt különböző rovatainkban már ismertettük. A feltüntetett eredményeken kívül még a következőkre mutatunk rá:

Sikerült a nyugdíjas gazdatisztek részére 20%-os drágasági pótléket rendeletileg biztosítani. Előterjesztésünk és évekig tartó mozgalmunk eredményeképpen megjelent a Földművelésügyi Miniszter rendelete a gazdasági akadémiák átszervezéséről s a négy éves mezőgazdasági főiskolák már meg is kezdték működésüket. A magyaróvári mezőgazdasági főiskola előterjesztésünk meghallgatásával három tagunk részére aranyoklevelet adományozott. Sikerült a belügyminisztériumtól 5.000.— pengőt szerezni a régi nyugdíjintézet tagjai számára. Az okleveles gazdák összeírása kérésünk értelmében elvileg elhatározott, a háborús viszonyok azonban ennek gyakorlati kivitelét kitölték. A múlt évben vásároltuk meg az OMBI. által adott pénzüsszezből Balatonfüreden a Balatoni Szövetség Szövetkezeti Üdülöházában a kétágyas egyesületi üdülőszobát, amelybe egész éven át folytak beutalások. Kedvezményes ellátást biztosítottunk Hévízfürdön és Hajdúszoboszlón is. Ugy szintén kedvezményes fürdőjegyeket. Ezeket a kedvezményeket is sok tag igénybe vette. Elértük, hogy a földművelésügyi minisztériumban törvénytervezetet készítettek az egyesületi kötelező tagságnak a bevezetéséről.

Minden gazdának a helye

a

Gazdák Biztosító Szövetkezetében

van. Kartelen kívül. (Tűz, jég, mezőgazdasági átalány, állat, élet stb. biztosítás.)

Gazdatiszti körök

Alsódunántúli Gazdatiszti Kör. (Hatáskörébe tartozik: Baranya, Somogy és Zala vármegye. Székhelye: Kaposvár.) Elnök: *Neugebauer* Béla, főintéző, társelnök: *Martina* Mihály, *Szmodits* Tibor, jószágfelügyelők, alelnökök: vitéz *Kozáry* Ferenc jószágfelügyelő és *Mayerszky* László főintéző, ügyv. titkár: *Pálvölgyi* István kamarai intéző.

Felsődunántúli Gazdatiszti Kör. (Kötelékébe tartozik: Győr, Komárom, Sopron, Vas és Veszprém vármegye egyik része. Székhelye: Győr.) Elnök: *Elekes* Gyula jószágigazgató, ügyv. elnök: *Mille* Géza kamarai igazgató, főtitkár: *Tóth* Lajos kamarai tanácsos. A Kör 1 közgyűlést tartott, azonkívül minden hónap első vasárnapján d. u. tagsági öszejövetelt tart Győrött. Megrendezte a hagyományos gazdatiszti bált. A Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara továbbra is támogatja a Kör munkásságát. A X. Gazdatiszti Bál jövedelméből 1000 pengőt küldött az anyaegyesületnek a Kör közérdekű és szociális célokra.

Fejér-, Tolna- és Veszprémmegyei Gazdatiszti Kör. (Székhelye: Székesfehérvár.) Elnök: *Gévay Wolff* Károly gazd. főtanácsos, ny. jószágfelügyelő. Ügyv. alelnök: *Grohmann* Károly ny. főszámvevő. A Kör egy igazgatóválasztmányi ülést és egy közgyűlést tartott. Segélyezte a gazdatiszti özvegyeket.

Délmagyarországi Gazdatiszti Kör. (Székhelye: Békéscsaba.) Elnök: vitéz *Orsovay Grammling* Alajos ny. jószágigazgató. Ügyv. alelnök: *Stiasny* Ödön jószágfelügyelő. A Kör egy igazgatóválasztmányi ülést és egy közgyűlést tartott. Szakkérdésekkel is foglalkozott.

Keletmagyarországi Gazdatiszti Kör. (Székhelye: Kisvárd.) Elnök: *Kiss* Dénes tisztartó. Titkár: *Halász* Ferenc okl. gazda. A Kör megtartotta közgyűlését és indítványt adott be a zsidó birtokokról.

Tiszajobbparti Gazdatiszti Kör. (Székhelye: Hatvan.) Elnök: *Legány* Ödön gazd. főtanácsos, növénynevelő igazgató.

Barcsi Járásai Gazdatiszti Kör. Elnök: *Neugebauer* Béla főintéző. Mintaszerűen működik. Minden hónapban értekezletet tart, amelyen az időszerű gazdatiszti kérdéseket és gazdasági ügyeiket megtárgyalják.

Marcali Járásai Gazdatiszti Kör. Elnök: *Taxner* Ernő jószágfelügyelő. Titkár: *Fördős* Lajos intéző.

A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének 1942. december 31-i költség-jövedelem számlája.

TARTOZIK: *Előirányzat*

1. Tiszti fiz. számla	18.797.70	(16.560.—)
2. Munkadíj bérlet	1.571.72	(1.000.—)
3. Útiszámla: éves általános	840.—	(840.—)
4. Posta-telefon-bélyeg-távirat	662.16	(800.—)
5. Ajándék borralvaló	3.112.20	(3.200.—)
6. Irodaszer	2.144.90	(2.100.—)
7. Állásnélk. és öregégi segély	1.887.69	(1.800.—)
8. Gazdatisztek Lapja	6.488.—	(2.600.—)
10. Gazd. fellendülésünk útja	9.006.75	(11.000.—)
11. OMBI járulék	155.28	(—)
12. MABI és kereseti adó	720.—	(720.—)
13. Gazdatiszti továbbképző tanf.	2.220.25	(2.300.—)
14. Berendezés számlán leírás (avulás)	5.342.89	(6.300.—)
15. Ált. költségszámla	225.80	(—)
16. Internátusi- és nyugdíjalap	3.584.22	(4.030.—)
1942. évi bevételi többlet	18.000.—	(—)
	4.185.67	(—)
	<u>78.945.24</u>	<u>(54.750.—)</u>

(Költségvetésen kívül: internátus- és nyugdíjalapra: 66.098.79 P).
 Megvizsgálta és helyesnek találta a számvizsgáló bizottság.

KÖVETEL: *Előirányzat*

1. Tagdíjakért:	3.639.46	(2.000.—)
Múlt évi	28.735.02	(26.000.—)
Folyó „ <i>Egyesület könyvkiadványai:</i> “		
„Gazdatiszti címár“	6.920.56	
„Haladó gazdák útmutatója“	1.086.49	
„Mezőgazd. haladás legújabb vívmányai“	252.95	(4.000.—)
3. Kemenes-féle könyv	33.20	(—)
4. Kamat	170.21	(1.750.—)
5. Gazdatársadalmi testületek befizetéseiből, adományokból és egyéb bevételek	32.641.50	(16.000.—)
7. Gazdatisztek Lapja hird. és előfizetésből elért jövedelem	2.870.35	(3.000.—)
8. Tanf. beiratási díj	2.595.50	(2.000.—)
	<u>78.945.24</u>	<u>(54.750.—)</u>

A főkönyv alapján összeállította: Ballázs Dezsőné.
 Budapest, 1943. április 13.

Lóránd Lajos s. k. elnök
 Kóródy Gyula s. k.
 számvizsgáló bizottsági tagok.

Dr. Scherer Péter Pál s. k.

Sátosy Lajos s. k.

A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének 1942. december 31-i záró-mérlegszámlája.

VAGYON:

1. Pénztár	1.853,21	1. Tőkeszámla	26.208,82
2. Postatakarék számla	2.929,12	2. Hangya-Meskó alapítv. számla (Passiv)	3.000,—
3. Moktár betéti számla	5.521,20	3. Ingatlan alapítv. számla (Passiv)	43.420,—
4. Értékpapírszámla	480,—	4. Bujanovits értékpapírszámla (Passiv)	992,50
5. Bujanovits értékpapírszámla	992,50	5. Jövő évi lagdíj-számla	1.547,38
6. Bujanovits internátusi telek (Budapest)	43.420,—	6. Magy. Mezőgazdák Szöv. alapítv. (Passiv)	25.000,—
7. Hangya-Meskó folyószámla	3.000,—	7. Átmeneti tételek	1.029,08
8. O. K. H. Bujanovits számla (folyó)	98,58	8. Internátusi és nyugdíjalap	66.098,79
9. Berendezés	2.032,26	<i>Eredmény számlától 1942. évi bevételi</i>	
10. Tiszalöki Takarékpénztár	2.116,96	<i>többlet</i>	23.738,07
11. Váci Egyházmegyei Takarékpénztár	41.828,50		
12. Magy. Mezőgazdák Szöv. alapítvány	25.000,—		
13. Balatonfüredi üdülőszoza	7.320,—		
14. Földbirtok (Tárnokhát)	50.017,60		
15. 43.098. sz. Postatak. számla	4.424,71		
	<hr/>		
	191.034,64		191.034,64

Megvizsgálta és rendbenlévőnek találta a számvizsgáló bizottság.

Lóránd Lajos s. k. elnök

Sárosy Lajos s. k.

Körödy Gyula s. k.

Dr. Scherer Péter Pál s. k.

számvizsgáló bizottsági tagok.

Budapest, 1943. április 13.

A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének költségelőirányzata az 1943. évre.

Várható bevételek:	Előrelátható kiadások:
Tagdíjakból 40.000.—	Tiszti fizetések 29.500.—
Tagdíjhátralékokból 4.000.—	„Gazdatisztek Lapja“ szerkesztési és kiadási költségei 12.000.—
„Gazdatisztek Lapja“ és egyesületi kiadvány hirdetéseiből 2.000.—	Munkadíjak 1.500.—
Gazdatársadalmi testületek befizetéseiből, adományokból és egyéb bevételekből 12.500.—	Vasúti bérletjegy 840.—
Kamatból 200.—	Utazási költségek 800.—
Meskó kamatból 150.—	Nyomatvány, írószer 2.000.—
Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kamatból 1.000.—	Posta, telefon, bélyeg 3.400.—
Kiadványokból 1.500.—	Segélyek (állásnélküli és öregségi) 500.—
Összesen: 61.350.—	Adók 1.600.—
	Tüzelő, villany 700.—
	OMBI 720.—
	MABI 1.000.—
	Ajándék, borra való 3.000.—
	Könyvkiadásra 2.500.—
	Vegyes kiadások 1.290.—
	Összesen: 61.350.—

Budapest, 1943. április hó 28-án.

ELNÖKSÉG.

Megjegyzések a költség-jövedelem számlához.

Láthatjuk, hogy a költség jövedelmi számla több, mint 24.000.— pengővel nagyobb összeggel zárul, mint az előirányzat. A fedezetet a gazdatársadalmi testületek, a földművelésügyi minisztérium különösen a gazdatiszti továbbképző tanfolyamra adott magasabb adományai nyújtották. A „*tartozik*“ oldal tételeit vizsgálva megállapítható, hogy a kiadások általában nem igen tértek el az előirányzattól, úgy hogy a 24.000.— pengőnyi többlet az internátusi és nyugdíjalpra adott 18.000.— pengőnél és a 4.185.67 pengőnyi bevételi többletnél mutatkozik. A bevételi többlet tulajdonképpen 22.185.67 pengő, ebből hasított ki az egyesület 18.000.— pengőt az internátusi és nyugdíjalpra és pedig 15.000.— pengőt a közgyűlés határozata alapján, 3.000.— pengőt pedig a gazdatiszti körök befizetése alapján. Ezt leszámítva tehát mindössze 2.000.— pengővel több a költségvetés, mint az előirányzat.

A „*követel*“ oldalt vizsgálva megállapítható, hogy a tagdíj-bevétel több volt, mint az előirányzat, a gazdatársadalmi testü-

letek befizetéséből eredő összeg pedig a folyó évben a maximumát érte el. Ezt a földművelésügyi minisztérium, a mezőgazdasági kamarák, az export intézet, a Gazdatisztek és Gazdák Szövetkezete stb. adományai alkotják, főleg a továbbképző tanfolyammal kapcsolatosan és ebben az összegben foglaltatik a belügyminisztérium 5.000.— pengőnyi nyugdíjsegélye is.

Az internátusi és nyugdíjalapra történt gyűjtés eredményét nem vettük be a költségvetésbe, erről az alapról majd a jövőben külön kimutatást készítünk, mivel azt teljesen külön könyveljük és kezeljük.

Megjegyzések a záró-mérleg számlához.

Az 1941. évi záró-mérlegszámla összege: 100.240.83 pengő. Az 1942. évi záró-mérlegszámla összege: 191.034.64 pengő. Az egyesület vagyona tehát 1942-ben csaknem a duplájára emelkedett.

Megjegyezzük, hogy a mostani pénzürtékben számítva a vagyont többet tesz ki, mert pl. a Bujanovits internátusi telek értéke a valóságban nem 43.420.— pengő, hanem kb. 120.000.— pengő. Az 1400 négyszögölnyi telek ugyanis négyszögölenként 32 pengőben van felvéve, jelenleg azonban kb. 80—90 pengőért lehetne négyszögölenként értékesíteni. Ugyancsak magasabb már az értéke a balatonfüredi üdülősobának és a tárnokhát 40 hold földbirtoknak is.

Megjegyzések a költségelőirányzathoz.

A múlt évi költségvetés és a folyó évi költségelőirányzat összehasonlítása azt mutatja, hogy a költségelőirányzat 17.000.— pengővel kevesebb, mint a költségvetés. Ez az első pillanatra furcsa, mivel a költségelőirányzat általában több szokott lenni, mint az elmúlt évi költségvetés. Ennek oka a gazdatiszti továbbképző tanfolyam elmaradása, minek folytán erre a célra sem bevételt, sem kiadást nem irányoztunk elő. Jelentékenyen emeltük a várható tagdíjbevételt (több mint 11.000.— pengővel), ami a tagdíjmelés folytán reálisnak látszik. A kiadások oldalán a tisztii fizetések emelkedtek különösen, részben a fizetésemelések, részben több tisztviselő foglalkoztatása miatt. Ugyancsak emelkedett a Gazdatisztek Lapja költségvetése is a papírdrágulás és a mellékletek kiadása miatt.

Tagsági díjak.

	egész évre:	félévre:
Főtiszteknek — — — — — — — — — —	30.— P.	15.— P.
Kezelőtiszteknek (számtartóknak) — — — — —	20.— „	10.— „
Segéd-tiszteknek, ispánoknak — — — — —	12.— „	6.— „
Egyéb tagoknak (gazdasági tanár, állami gazdatiszt, erdőtiszt, okl. kertész, érettségizett-képesített gazda, más pályán működő, nyugdíjas, pártoló tag) — — — — — — — — — —	10.— „	5.— „
Állásnélkülieknek — — — — — — — — — —	5.— „	2.50 „

Egyesületünknel kapható könyvek.

- A magyar gazdatiszt. Irta: *Fabricius* Endre. (Ára: 3.— P.)
- A magyar gazdatiszti kar válsága. Irta: *Faber* György. (Ára: 2.—)
- Az okleveles gazdák jelene és jövője. Irta: *Faber* György. (Ára: 1.— P.)
- A mezőgazdasági szakemberek érdekképviselete. Irta: *Faber* György. (Ára: 1.50 P.)
- Szászországi falvakban. Irta: *Faber* György. (Ára: 1.— P.)
- Ujfajta részesgazdálkodás. Irta: *Faber* György. (Ára: —.80 P.)
- A négyéves mezőgazdasági főiskolák. Irta: *Faber* György. (Ára: 1.50 P.)
- Kiált a magyar föld: új mezőgazdálkodást! Irta: dr. *Harsányi* Jenő. (Ára: 3.— P.)
- Mezőgazdasági perek. Irta: dr. *Somogyi* Zoltán. (Ára: 3.— P.)
- Sóskúti-féle szorzótábla. (Ára: 1.50 P.)
- A saját kezelésben lévő mező- és erdőgazdasági ingatlanok helyes jövedelem és vagyonadó bevallása. Irta: *Sárosy* Lajos. (Ára: 4.— P.)
- Üzemkalkulációs mezőgazdasági kettős számtartás. Irta: *Sárosy* Lajos. (Ára: 8.— P.)
- Gazdatiszti esetgyűjtemény. Irta: dr. *Vutskits* György. (Díjmentes.)
- A jégkárbeccslés gyakorlati kézikönyve. Irta: *Tuka* Géza. (Ára: 4.— P.)
- Gyakorlati jégkárbeccslés. Irta: dr. *Barthodeiszky* József és *Gölniczky* Géza. (Ára: 3.— P.)
- Viharsarok szélcsendben. Irta: *Vantso* Gyula. (Ára: —.50 P.)
- A gazdasági nyúlfaajták bírálata. Irta: *Anghi Csaba* Geyza. (Ára: —.50 P.)
- Új munkabérhelyzet a magyar mezőgazdaságban. Irta: vitéz dr. *Nádújfalvy* József. (Ára: 2.— P.)

- A gazdasági munkabérek. Irta: vitéz dr. *Nádújfalvy* József. (Ára: 4.50 P.)
- A gazdasági munkabérek 1942-ben. Irta: vitéz dr. *Nádújfalvy* József. (Ára: 4.— P.)
- Alkalmazkodó takarmányozás. Irta: *Solt* Jenő. (Ára: 10.— P.)
- Kajsziabarack termesztés. Irta: *Szöts* Sándor. (Ára: 10.— P.)
- A gazdaságok belső megerősítése. Irta: *Kemenes* Ernő. (Ára: 1.— P.)
- Virágos Könyv. Irta: *Natter Nád* Miksa. (Ára: 8.— P.)
- Uj Virágos Könyv. Irta: *Natter Nád* Miksa. (Ára: 10.— P.)
- A pillangósvirágú takarmánynövények magtermesztése. Irta: *Tóth* Lajos. (Ára: 6.80 P.)
- Gazdasági Fellendülésünk Utja. Irta: *Pörne*cz József. (Ára: 1.50 P.)
- Közélelmezési Rendeleték. 2. kiadás. (Ára: 8.— P.)
- Gazdatiszti Címtár. (Ára: 5.—P.)
- Korszerű Mezőgazdasági Ismerettár II. kötet. (Ára: 10.— P.)

KISGAZDÁK!

URADALMAK!

IPARI HIZLALÓK!

A Hangya Szövetkezet Állatértékesítő Alosztálya, Budapest, IX., Közraktár-u. 34.

az állatértékesítés minden ágazatában a *legkedvezőbb feltételek* mellett áll a gazdatársadalom rendelkezésére. Foglalkozik mindenféle tenyész-, haszon-, hizott állat, valamint a beállítani való süldő és szarvasmarha vételével, eladásával és bizományi értékesítésével.

Mindennemű állatkitelt a legelőnyösebben bonyolít le.

Szakértőt meghívásra a helyszínre küld.

Távíratcím: „Hangya Budapest”

<i>Bpesti szállítmányok címezendők:</i>	<i>Telefonok:</i>	
Szarvasmarha-, borjú- és juhoknál: <i>Budapest—Ferencváros-Marhavásártér.</i>	Központ: 386-452, 187-890 Ferencvárosi	
	sertésbizományosság: 132-713	
	marhabizományosság: 144-226	
	Az esti órákban:	
Sertéseknél: <i>Budapest-Ferencváros—Sertésvásártér.</i>	Marha-ügyekben: 268-177	
	Sertés-ügyekben: 221-873	

VETŐMAGVAK SZERZŐDÉSES TERMELTETÉSE

Balázs László József

BUDAPEST, II. KER., CSALOGÁNY-UTCA 5. FÖLDSZINT 1.

Levélcím: Budapest-2. Postafiók 48. Sürgőny cím: „Magszerződés”

Kihelyez jól kezelt gazdaságokhoz szerződéses termelésre
— vetés szerinti idényben —

Velő és kifejtőborsót,

express és viktóriaborsót.

Különféle fajta bokor- és karósbabot

Fehér étkezési (gyöngy) babot

Lencsét (erdélyi részekre speciális lencse vetőmagot)

Kopaszárpát.

Termeltet továbbá:

Mindenféle konyhakerti vetőmagot, egy- és kétéves kulturákat. Vetőmagtermelésre céklarépa-, takarmányrépa-, petrezselyem-sárgarépadugványt, dughagymát ad ki. Konyhakerti magvak termeléséhez termelési előleget folyósít. Leköt magtermelésre mindenfajta takarmánymagot.

Legmagasabb átvételi árat biztosít.

Mézcirok (Sumac) vetőmag a legjutányosabb áron.

*Tökéletesen,
takarékosan
csomagol,
ha*

50—25—10 kilós

papirzsákjainkat

*— saját cégnyomásával —
használja.*

Kérjen mintát és ajánlatot!

Bates Papíráru Ipari R.-t.

Budapest. V., Alkotmány-u. 4. Telefon: 114-663

MAGYAR MAGTENYESZTÉSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Honori tag

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

Magyar Élelmiszerszállító és Árukereskedelmi R. t.

Áruosztálya:

bizományban a legmagasabb áron értékesít mindennemű friss gyümölcs- és zöldségfélét.

Központi irodák a hűtőházban:

Budapest, IX., Tóth Kálmán-utca 8—10. — Telefon: 133-340.

Nagyvásártelepi kirendeltség: 141. számú fülke, Telefon: 136-710.

Kellner Ilka

magtermelési üzeme
BUDAPEST, VIII., ESZTERHÁZY-UTCA 19.
Postai cím: Budapest 4, postafiók 168.
Távirati cím: NERIL BUDAPEST
Telefon: 143-199 és 131-031

Szerződéses magtermelésre: hüvelyesvetőmagvak, konyhakerti és virágmagvakban közvetlen összeköttetést létesít magyar gazdák és külföldi cégek között.

A

mezőgazdasági gépek és eszközök köz-
ismerten kiváló minőségben, minden
teljesítményre a haladó gazda
munkatársai

Hofherr-Schranz-
Clayton-Shuttleworth

magyar gépgyári művek rt.

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 57.

Telefon: 117-640.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29.

Alapítva: 1891-ben.

Telefon: 121-640

A SZÖVETKEZET KÖZPONTJÁNAK OSZTÁLYAI:

Mezőgazdasági áru, gép, szőlészeti, növényvédekezéseszer, erőtakarmány, szalastakarmány, tüzelőfa és szén, műfa, gabona, mag, magtermelési, gyümölcsértékesítő, vizenövény, tenyész-állat, biztosítási osztály.

TELEPEI:

Bizományi sertéshízlaló telep: Budapest-Kőbánya, Szállás-utca 20—22., Pilis.

Raktár: Budapest-nyugati pályaudvar XX. szám.

Borpince: Budafok, Petőfi-út 40.

Magtisztító-telep: Budapest V., Kárpát-utca 22., Győr, Szombathely, Nyiregyháza.

Szencsúszda: Budapest, X., Józsefvárosi pályaudvar.

Olajgyár: Miskolc.

Kender- és lenfeldolgozó telep: Almásfüzitő.

Mezőgazdasági gépek, eszközök, vasöntöde: Ujvidék.

Fatelep: Gyergyószentmiklós.

Gyümölcskonzervgyár: Tiszakürt.

Baromfi- és tojástelep: Cegléd, Hódmezővásárhely, Komárom, Orosháza.

Szalastakarmány telepek: az ország 50 különböző részén.

Kirendeltségek, nyílt üzlettel és raktárral: Debrecen, Győr, Komárom, Lepsény, Mátészalka, Munkács, Nyiregyháza, Szabadka, Székesfehérvár, Szolnok, Szombathely, Ungvár.

Bevásárló kirendeltség: Nagykanizsa, Baja.

Szilágyi és Diskant gépgyár

— MISKOLC, ZSOLCAI-KAPU 3. — TELEFON: 11-33. —

47 éve gyárt.

Nyersolajmotorokat, borsajtókat, zúzókat, gőzeke-alkatrészeket, külföldi gépekhez is.

Már 18 éve készít:

Fa- és szén-tüzelésű gáz-fejlesztőket szivógáz-motorokhoz, Diesel-motorokhoz.

Mezőgazdasági gépek.

VAN WAVEREN & DE BRES N. V.

magtermeltető cég

kihelyez különféle borsófajtákat és főzelékmagvakat szerződéses alapon való elszaporításra.

Levél cím: Budapest 56.

Telefon: 293-877.

Rendelje meg a

„Haladó Gazdák Útmutatóját“

A II. gazdatiszti továbbképző tanfolyam kiadványát. Ára: 10.— P

Tel: 297-225 (csoportos) ALAPITTATOTT: 1874.

LARDOLINE

**OLAJ-, ZSIRADÉK-
ÉS VEGYIGYÁR RT.**

Budapest, XIV., Kerepesi-út 152.

Kenőanyag osztálya

gyárt: gép-, henger-, motor-, dynamó-, gőzturbina, stb. olajokat, speciális LARDOLINE olajokat, gépszirt, golyóscsapágyzsirt, speciális zsírokat és kocsikenőcsöket.

Különleges anyagok osztálya

gyárt: szeszgyári és élesztőgyári habgátló olajokat; cukorgyári saturációs olajokat, transformátor és kapcsoló olajokat.

Segédanyag osztálya

gyárt: Elaint és zsíralkoholt, valamint a textil-, bőr- és szőrmeipar számára mindenféle lúgmentes mosó (zsíralkohol sulfonát), csinozó, kikészítő és zsírozó segédanyagokat.

Mávg cséplőgépek
Mávg traktorok
Mávg örlőgépek
Füleki kisgépek

Forgalomba hozza és árajánlattal szolgál a

Nemzetközi Gépkereskedelmi r. t.

Budapest, V., Vilmos császár-út 32.

F. k.: Faber György. — Bethlen rt. Műszaki igazgató: Lombár László.

Mindenfajta lovat legjobban értékesei ta

LÓÉRTÉKESITŐ SZÖVETKEZET

**KÖZPONTI IGAZGATÓSÁG:
BUDAPEST, V., AULICH-UTCA 3.**

**TELEFON: 119-604.
TÁVIRATCIM: „LÉSZ“ BUDAPEST.**

**K I R E N D E L T S É G :
PÉCS, MEGYERI-UT 14062 HRSZ.**

**TELEFON: 28-82.
TÁVIRATCIM: „LÉSZ“ PÉCS,**

**G Y Ü J T Ő I S T Á L L Ó :
BUDAPEST, X., TENYÉSZÁLLAT
V Á S Á R T E L E P .
TELEFON: 148-013.**

GONDOLTÁL-E MÁR A HOLNAPRA?

Ha nem gondoskodtál még jövődről, köss azonnal a
GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETÉNÉL
életbiztosítást. Fiaidnak tanulmánybiztosítást. Lányaidnak hozomány-
biztosítást. Családtagjaidnak temetkezési-segélybiztosítást. Gondolj öreg-
ségedre és vedd igénybe a

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETÉNEK
rendkívül kedvező nyugdíjbiztosításait. Gondolj lakásod biztonságára és
épségére. Ezért köss egyesített betörés és tűzbiztosítást a

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETÉNÉL.
Házadat, földedet, autódat egyetlenegy értékedet se hagyd biztosítatlanul,
mert vétkezel önmagad, családod és nemzeded ellen. A

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE
Magyarország legnagyobb és legerősebb biztosító szövetkezete. Tiszta
magyar, kartelen kívül álló biztosító intézet. Tehát hazafiúi kötelességet
teljesítesz, önmagadat erősíted, a szövetkezeti biztosítást juttatod dia-
dalra, ha a

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETÉT
keresed fel biztosításaidal. Biztosak vagyunk, hogy a legelőnyösebb és a
legolcsóbb feltételek mellett kötheted meg biztosításaidat.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

— központi székháza: Budapest, IX., Üllői-út 1. Távbeszélő: 187-870. —

*Ezenkívül az ország nagyobb városaiban vezérképviselőtek, főkép-
viselőtek és Magyarország összes falvaiban helyiképviselőtek.*

FUTURA

A
MAGYAR SZÖVETKEZETI KÖZPONTOK
ÁRUFORGALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA
BUDAPEST, V., VIGADÓ-UTCA 6. SZ.
TELEFONSZÁM: 183-870*, 183-955*
SÜRGÖNYCIM: FUTURA BUDAPEST

A M A G Y A R
GAZDATÁRSADALOM
LEGJOBBAN BEVÁLT

Gabona, Termény és Gyapju

ÉRTÉKESÍTŐ SZERVE

HÜVELYESEK, OLAJOS ÉS EGYÉB MAG-
VAK VÉTELE, ELADÁSA
ÉS SZERZŐDÉSES TERMELTETÉSE

AZ ORSZÁGOS GYAPJUÁRVERÉSEK
RENDEZŐJE

KIRENDELTSÉGEK ÉS BIZOMÁNYOSSÁ-
GOK AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN